

Obsah:

Editorial	2
Plánované akce	2
Pokračování folklorních tanečních	3
Společenská kronika	4
Jubilanti (11.-12./2017)	5
Poděkování	5
Čestné členství pro Jana Pavlíka	6
Jan Miroslav Krist ve vzpomínce přítele	9
Jen prostý kříž	13
Svatba v krúžku	16
Za Janem Stöhrem	17
K inspiraci (aj poučení)	
Místy našich počátků	19
Z Veselí do Bojkovic – III.	23
Ze Slováckých pověstí - XII.	26
Folklorní (i jiné) akce	
Červnová beseda	28
Hoří léto	29
Folklór bez hranic - Ostrava 2017	33
Okolo téj Velkéj	38
Jede Kudrna ... do Telnice	40
Slováček v Bercetu, Itálie	41
Zájezd do Luhačovic	45
Letní soustředění Slováčku	47
Beseda v září	48
Hošije na krúžkařských hodech	49
Setkání slováckých krúžků	51
S přáteli za poznáním	54
U vranovských paulánů	57
Vinařovo okénko	58
Fotoreportáž z MFF Brno	60
Receptář	
Hřibová máčka	63

Editorial

Vážení a milí čtenáři,

po horkém létě, které uteklo jako voda (vidíte?), se nám nejen folklorní rok překlopil do mnohobarevného podzimku- a ten nám letos poskytl tak mimořádnou houbařskou žeň, že jsem neodolala zařadit i do tohoto čísla houbový recept - třeba ho ještě stihnete využít. Ale kromě houbové žně jsme nepochybně vychutnali i žeň zážitkovou: festivaly, vystoupení, společné prázdninové akce... O některých se s námi podělili přispěvatelé, o jiných jste se možná dozvěděli jinak. My jsme se tentokrát zaměřili na kulturní počiny dle našeho soudu folklorně nejdůležitější - neznamená to ovšem, že by ostatní nezajímaly i ty zdánlivě nepodstatné - třeba něco z nácviků složek apod. Takže neváhejte a dejte o sobě vědět!

Přejeme Vám hezký zbytek podzimu, po něm pokojný advent a nejkrásnější svátky v roce – oslava příchodu Spasitele na svět - a to už si určitě prožijeme všichni spolu. Možná i příchod Nového roku – do něhož redakce přeje všem jen ty krásné a šťastné prožitky!

Jiřina Lacinová

*

Plánované akce

Plán besed u cimbalu od listopadu 2017 do března 2018 (všechny v Klubu MK, Vlhká 21):

- 15.11.2017 beseda s divadelní hrou Austerlitz od Uja Faja
- 6.12. mikulášská beseda
- 20.12. vánoční beseda
- 17.1.2018 lednová beseda a valná hromada
- 12.2. únorová beseda, krúžkařský fašanek
- 21.3. beseda s koštem oharků

Ples Slováckého krúžku v Brně

27.1.2018

Program lekcí folklórních tanečních v patronaci chasy:

12.10. - Dolní Němčí (Petr Klein)

26.10. - Korytná (Jitka Bartošová)

2.11. - Bílovske (Vendula Lapčíková)

9.11. - Tance z Hrozenkova (Jakub Janovský)

Folklórní taneční se konají na Nové radnici Brna-střed (Dominikánská 2) s vchodem od Šilingrova náměstí v čase 18:30 - 20:30.

Plánovaná vystoupení :

Vystoupení mužského sboru při zahájení rekonstrukce

Etnografického ústavu Moravského zemského muzea 1.12

Vánoční vystoupení pěveckých sborů v Mělčanech 3.12

Vystoupení ženského sboru v Březině u Tišnova 10.12

Vystoupení mužského sboru při prezentaci VI. dílu dějin Brna 15.12

O termínech dalších akcí se dozvíte na stránkách krúžku:

<http://www.kruzek.cz>

Pokračování folklórních tanečních

Vážení členové Slováckého krúžku v Brně, milí čtenáři našeho Krúžkozoru. Rád bych vás touto cestou informoval o průběhu letošních folklórních tanečních, které jsme loni s velkým úspěchem zařadili mezi akce Slováckého krúžku v Brně pro veřejnost.

Oproti loňskému roku naše výuka doznala několika změn. Nově se lekce konají v sále na radnici městské části Brno střed. Nutno říci, že tento sál a jeho zázemí působí mnohem reprezentativněji než taneční sál na KD Charbulova. Muzika má k dispozici vyvýšené pódium a návštěvníci mohou sedět na židličkách a nemusí tedy již sedět na zemi jako dříve. Součástí pronájmu je i šatna pro veřejnost a místnost s barem, která nám slouží jako zázemí. Kromě výměny prostor jsme byli dále nuceni změnit i čas konání, jednak proto, že pronajaté prostory jsou pravidelně

využívány i jinými organizacemi v Brně, jednak z toho důvodu, že ačkoliv by se nám velmi líbilo pokračovat ve středeční večery, nemohli jsme si již dovolit zasahování do nácviků taneční složky, i když se zvolený čtvrteční večer, kdy studenti jezdí domů nebo mají jiné aktivity, projevil na nižší účasti z řad nejen veřejnosti, ale i krúžkařů samotných. Nicméně vzhledem k menší kapacitě nového sálu tak mají alespoň účastníci lekce dostatek prostoru. Těžko si představit účast téměř sta lidí, kteří loni došli na výuku hornáckých sedláckých a kopaničářského čardáše.

K programu samotnému mohu říci, že zatím proběhly dvě lekce, které byly zaměřeny na strážnické Danaje a sedlckou z Dolního Němčí. Obou se účastnilo okolo čtyřiceti lidí, což považuji za slušné číslo. Hlavní pro nás je, že všichni byli spokojeni, a i my sami jsme se v těchto tancích zlepšili. V následujících týdnech nás čekají lekce zaměřené na tance z Korytné a Horního Němčí, Bílovské a tance z Hrozenkova. Velmi nás těší, že se díky lekcím folklórních tanečních dozvídáme něco o historii i současném pojetí tance, jelikož tyto znalosti je potřeba si neustále rozšiřovat.

Štěpán Foral

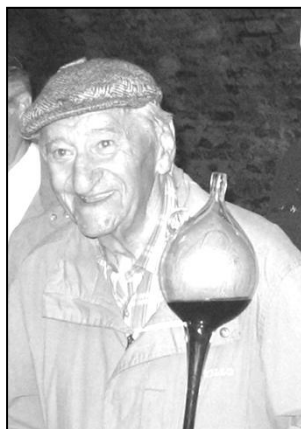

Společenská kronika

Smutná zpráva

Dne 31. října 2017 nás navždy opustil čestný člen Slováckého krúžku a jeho starosta v letech 1951 – 1952 Ing. Jan Stöhr, CSc., zpěvák a vinař původem z Moravské Nové Vsi. Jan zemřel ve věku nedožitých 88 let.

Věnujme mu tichou vzpomínku.

Jubilanti (11./2017 –2. /2018)

<i>měsíc</i>		<i>jméno</i>		<i>věk</i>
listopad	Ing.	Ladislav	Šumbera	85
listopad	Ing.	Rostislav	Viktorin	90
prosinec	dipl.tech.	Josef	Dokoupil	85
prosinec	Ing.	Alois	Vala	75
prosinec		Jiří	Bečka	75
leden	Ing.	Libuše	Musilová	90
leden	Ing.	Antonín	Juřeník	75

Blahopřejeme !

*

Poděkování

Redakce Krúžkozoru děkuje všem přispěvovatelům za aktivní přístup k tvorbě tohoto čísla.

*

Děkujeme Vám všem za nemalý podíl na krásném a úspěšném setkání tří krúžků ve Starém Městě. Zvláštní poděkování zaslouží zejména: Zdena Kristová za přípravu a organizaci večera, Libor Jan, Jiří Macháček a ženský sbor za přípravu a zajištění proviantu (v pevné i tekuté podobě), Josef Linhart za bezpečnou dopravu účastníků, hostesky a hostesové z řad chasy za starostlivou péči o všechny soubory a v neposlední řadě starosta krúžku za starosti spojené s realizací setkání a jejich řešení.

Výbor krúžku za Slovácký krúžek v Brně

*

Čestné členství krúžku pro MUDr. Jana Pavlíka

Václav Štěpánek

Na setkání slováckých krúžků z Prahy, Brna a Bratislavy ve Starém Městě, o němž píšeme na jiném místě, došlo po pěti letech opět k velmi slavnostní události pro krúžek, totiž udělení čestného členství krúžku Janu Pavlíkovi (* 1937). Osobnosti, kterou všichni známe jako vynikajícího zpěváka, verbíře, tanečníka, organizátora folklórního života všude tam, kde ve svém životě zatím působil (letos v létě se dožil kulaté osmdesátky), režiséra ochotnického divadla, badatele v regionálních dějinách a v neposlední řadě také jako spisovatele.

Jan Pavlík vyrůstal v muzikantské a zpěvácké rodině jednoho z nejstarších hornáckých rodů, pokrevně spřízněného s rodem malovrbeckých Okénků, z něhož pochází jedna z hornáckých folklórních legend, zpěvák, tanečník, muzikant, lidový vypravěč, chodící kronika rodného Hornácka – František Okénka (* 1921), osobnost, jež se

*Jan Pavlík přebírá čestné členství SK
foto: internetové stránky krúžku*

zasloužila o založení Hornáckých slavností, a která také s muzikou Jožky Kubíka a skupinou zpěváků, mezi něž patřili Jan Miklošek, Jožka Tomeš, bratři Hrbáčovi, Prachařovi a mladí Luboš a Dušan Holí, měla vliv na formování folklórního cítění nového čestného

člena krúžku. Se zkušenostmi, získanými v tomto vzácném folklórním prostředí, pak přišel přišel Jan Pavlík na studia gymnázia do Strážnice, kde se seznámil s muzikou Slávka Volavého, s nímž v roce 1955 absolvoval jako verbíř soutěžní kola, jak se tehdy říkalo v „lidové umělecké tvořivosti“ až do republikového finále. Tehdy se všichni tři soutěžící ze Strážnice – muzika, sólista Václav Harnoš a tanečník Jan Pavlík – vrátili domů ověšení medailemi.

Ve stejném roce se J. Pavlík také zapsal na studia brněnské lékařské fakulty, a jak tehdy bylo jaksi automaticky zvykem, přišel do Slováckého krúžku, kde v tu dobu již působili jeho starší přátelé Luboš a Dušan Holí. Ve své Storočence Slováckého krúžku v Brně. 1908–2008 okomentoval rok 1955 v krúžku její autor Zdeněk Fajbus takto: „Svá studia na brněnské lékařské fakultě začíná Jan Pavlík, rodák z hornáckého Kuželova, který významně posílil hornácký živel ve Slováckém krúžku.“ Pravda, Jan Pavlík později působil i v souboru Mládí při lékařské fakultě, i jako sólista s muzikou Jaromíra Běhúnka, který na konci 40. let 20. století z krúžku odešel a založil si vlastní soubor a muziku, jako sborista i sólista zpíval a tancoval také v BROLNu, nicméně vždy byl krúžku věrný a ke krúžku se také celý život hlásil. Jako tanečník Slováckého krúžku také zvítězil ve verbířské soutěži ve Strážnici v roce 1958! To byl ostatně pro krúžek velmi úspěšný rok, protože druhé místo v soutěži získal další krúžkařský verbíř Jan Prokop z Týnce a třetí místo Jan Miroslav Krist, pozdější dlouholetý starosta krúžku a také choreograf a vedoucí krúžkového souboru. Tři krúžkařští Janové, tři vynikající verbíři, z nichž Jan Miroslav Krist v roce 1986 verbířskou soutěž ve Strážnici spolu se svým přítelem Karlem Pavlišťíkem obnovoval a v porotě obnovené soutěže od té doby nepřetržitě působí i Jan Pavlík.

Jako „roduverný“ moravský Slovák se mladý lékař po studiích vrátil na Slovácko a působil v celé řadě slováckých obcí jako obvodní lékař. Přitom se všude intenzivně zúčastňoval folklórního

hnutí. Na krátký čas se tak ve svém prvním působišti zapojil do folklorních aktivit hodonínské Dubiny, po odchodu na post obvodního lékaře v Čejkovicích začal aktivně vstupovat do veřejného života této velké hanákoslovácké obce. Inicioval zde snahy o obnovu zpustlé, původně templářské tvrze, a úspěšně se v Čejkovicích uplatnil také jako režisér ochotnického divadla při realizaci divadelních her Františka Kožíka Hejtman Šarovec a Šavle a píseň. Druhou hru napsal F. Kožík na popud a podle zápisků J. Pavlíka přímo pro čejkovické ochotníky. Byla inspirována osudy Jana Adama z Víckova, posledního předbělohorského majitele Čejkovic a známého vůdce vzbouřených Valachů v boji proti Habsburskům. V Čejkovicích prosadil Jan i výstavbu nového zdravotnického střediska, inicioval obnovu zanikajícího kroje a založil dnes proslulý folklorní soubor Zavádka, který pod jeho vedením brzy vstoupil do povědomí folklorní veřejnosti. O tom více a vůbec o jeho působení v Čejkovicích viz knihu Čejkovice 1248–1998 [eds. Libor Jan – Václav Štěpánek, Čejkovice 1998, 484 s.], v níž kapitolu o vzniku Zavádky napsal právě Jan Pavlík (s. 440–444).

V roce 1976 odešel J. Pavlík z Čejkovic do Kyjova, kde na čas pracoval v nemocnici. Později přešel do ambulantních služeb. V té době začal aktivizovat muziku Jury Petru, s níž dělal první nahrávky. Na čas se zapojil i do činnosti kyjovského Slováckého souboru jako jeho vedoucí. Poté se přestěhoval s rodinou do Bohuslavic, kde našel svůj druhý domov a kde se také pustil do obnovy zaniklého kroje. Svou lékařskou praxi ukončil v září 2017!

Věnoval a věnuje se i literární tvorbě. Z jeho pera vzešly dvě básnické sbírky, dvě regionální monografie, jedna o rodné obci, nazvaná Kuželov: hornácká dědina pod křídly větrného mlýna (Kuželov 2006) a druhá o vesnici, v níž žije, nazvaná Mezi tvrzí a hradem, aneb po stopách historie Bohuslavic (Bohuslavice u Kyjova 2016), dva romány z rodného kraje: Sága rodu

Chlebakupova (Boskovice, Kuželov, Bohuslavice 2013) a Utrpení a naděje (Boskovice, Bohuslavice 2014). Na setkání krúžku prezentoval nový čestný člen Slováckého krúžku v Brně také své nejnovější dílo, vzpomínky na rodný kraj pod názvem Putování po rodném kraji očima vzpomínek (s. l., 2017) doplněné nářečním slovníkem Hornácka, jenž připravil a doplnil ze zápisků také významného krúžkaře, velického rodáka MVDr. Vladimíra Pavlíka (1893–1976). Ostatně, na setkání krúžků měla promoci i kniha Zápisky z Hornácka na přelomu 19. a 20. století (Boskovice 2017) právě Vladimíra Pavlíka, již představil vydavatel František Šalé, který ji připravil ze zápisků, přechovávaných v archivu Slováckého krúžku.

Jan Miroslav Krist ve vzpomínce přítele

Hana Dostálová

V letošním roce si připomínáme nedožitě 85. narozeniny a současně i 10. výročí předčasného skonu našeho nezapomenutelného uměleckého vedoucího Jana Miroslava Krista. Pan Krist nás fyzicky opustil, ale ve skutečnosti s námi zůstává navždy v podobě odkazu jím vytvořených tanečních pásem, z nichž trvale při svých programech čerpá chasa Slováckého krúžku. Setrvává i ve vzpomínkách pamětníků, kteří občas říkávají „...to bylo před Kristem... to bylo po Kristovi“.

Dlouholetý přítel a spoluzakladatel Mezinárodního folklórního festivalu v Brně Milan Zelinka panu Kristovi věnoval celovečerní program letošního festivalu. My se nyní v našem článku pokusíme přiblížit osobnost Jana Miroslava Krista prostřednictvím vzpomínek bývalého spolužáka a přítele z nejbližších, pana doktora Karla Pavlišťáka, a to formou malého rozhovoru.

1. Pane doktore, kdy a jak jste se seznámil s Janem Miroslavem Kristem?

S Janem Miroslavem jsem se seznámil v září roku 1947 v Uherském Hradišti, kde jsme spolu nastoupili do prvního ročníku Obchodní akademie, později Vyšší hospodářské školy. Už od konce prvního ročníku jsme seděli spolu nebo v předcházející či následující dvojlavici. Honza nás převyšoval elegantním zjevem (černé, hladce sčesané vlasy, ostře řezané rysy, knír) i chováním a kulturním rozhledem (možnost získat pozornost druhého pohlaví v jeho blízkosti byla nulová). Chvíli nám trvalo, než jsme si zvykli na jeho tvrdošijné užívání dvou křestních jmen v podpisu.

PhDr. Karel Pavlišník, CSc.,

foto dodal: M. Zelinka

2. Koncem 50. let se Jan Miroslav Krist opakovaně účastnil soutěže ve slováckém verbuňku v rámci strážnických slavností. Byl jste zde též přítomen? Pokud ano, můžete nám přiblížit atmosféru soutěže? Jaké byly důvody, že tato soutěž byla následně zrušena?

V roce 1951 jsme nastoupili s Jendou do soutěže jako bažanti hradištského Slováckého krúžku, který se už začal transformovat v legendární Hradišťan. Jeden z našich verbířských guru Franta Vališ zavelel a my jsme bez řečí začali ještě víc trénovat a pak do soutěže nastoupili. Soutěžili Vališ a legenda dolňáckého verbuňku - také náš učitel a superguru - Milan Kropáček, oba favorizovaní na umístění.

Kropáček to jednoznačně vyhrál. V době, kdy se začala soutěž rozpadat, už jsme - řečeno velmi zjednodušeně - nebyli s Jendou spolu. Já jsem šel na vojnu a až po deseti letech tancování v Armádním uměleckém souboru a studiu etnografie na alma mater jsem se vrátil domů. To už se nesoutěžilo a hlavně nám bylo o deset let víc, zakládali jsme rodiny a profesní kariéru....

3. Společně s panem Kristem jste oba stáli u zrodu znovuoobnovené soutěže ve verbuňku. Jak k tomuto významnému počínu došlo?

Počátkem osmdesátých let byl předmětem našich debat s Jendou špatný stav verbuňku na Slovácku. Přestávalo se verbovat. Já jsem byl v té době členem programové rady MFF Strážnice, a tak jsme se dohodli, že obnovení verbířské soutěže zkusím na jednání programové rady navrhnout. Kdyby se někomu zdálo divné to slůvko „zkusím“, tak je třeba vědět, že já i Jenda jsme byli v té době osoby nižší společenské kategorie – politicky nežádoucí - a tudíž nebylo vhodné, abychom na sebe nějak upozorňovali. Slávek Volavý, v té době ředitel dnešního NÚLK (Národního ústavu lidové kultury) ve Strážnici, mne při prvním návrhu „uzemnil“ sarkastickým dotazem, jestli mně je líto, že jsem nedostal pořádně nafackováno, což se dříve organizátorům soutěže občas stalo. Když jsem ale „nedal pokoj“, řekl mi na jednom zasedání: „Víš co, tak si soutěž udělej, ale až ti nějaká přiletí, nechod' si mi stěžovat.“ Myslel si, že tím má od mých bláznivých návrhů pokoj. Jenže chyba lávky - dostal jsem za úkol najít si spolupracovníka a já jsem si přivedl J. M. Krista. Vidím to jako dnes - všichni věděli, že Jenda je stejně jako já ten „politicky nežádoucí“, takže s napětím čekali, co Slávek řekne. No a on jen lakonicky poznamenal: „Panebože, jeden za osmnáct a druhý bez dvou za dvacet. Víte co, hoši? Moc nemluvte a makejte.“ Tím to bylo vyřízeno! A my jsme s Jendou zbytečně nemluvili, makali a soutěž rozjeli. Získali jsme řadu odborně skvělých, ale především lidsky fundovaných spolupracovníků, u soutěže jsme zůstali a soutěž trvá

už jedenatřicet let! Ale co je hlavní, na Slovácku zase mladí kluci verbují a verbuje se tam při tradičních i při nových příležitostech - zkrátka paráda - verbuňk žije!!! Málo se ví, jak velkou zásluhu na tom má občanská statečnost Slávka Volavého, která nám s Jendou umožnila v klidu pracovat.

4. Roku 2005 byl verbuňk zařazen na seznam UNESCO jako mistrovské dílo nehmotného světového kulturního dědictví. Kdo byl iniciátorem zaslání návrhu příslušné instituci a co všechno aktu přijetí na seznam předcházelo?

To, že mohl být pro UNESCO zpracován a zaslán nominační návrh na zápis verbuňku do seznamu nehmotného světového kulturního dědictví UNESCO, byly výsledky soutěže o nejlepšího tanečníka slováckého verbuňku, která úspěšně trvá od r. 1986 a stala se populární součástí programu MFF Strážnice, všestranná perfektní dokumentace tohoto tance, ale hlavně prokazatelně výrazný pozitivní vliv soutěže na revitalizaci verbuňku v přirozeném prostředí regionu Moravského Slovácka. Obnovení soutěže jsem navrhl já s tím, že se mnou do toho půjde Jenda. On řekl bez váhání „ano“ a od té chvíle je vše, co se v tomto směru odehrálo, naše společné dílo. Projekt, jehož úroveň obsahovou i formální příslušná místa UNESCO při předávání vysoce ocenila, zpracoval tým určený ředitelem NÚLK PhDr. Josefem Jančářem ve složení Jan Blahůšek, J. M. Krist, Jitka Matuszková, Karel Pavliščík. Zájemci o podrobnosti necht' si přečtou knížečku Slovácký verbuňk: mistrovské dílo ústního a nemateriálního dědictví lidstva (Strážnice 2006), která je jistě v knihovně „krůžku“. Pokud ne, lze si ji vyžádat v NÚLK Strážnice, kde ji poskytují jako metodický materiál. Důležité ovšem není, kdo co začal první, důležité je, že verbuňk na Slovácku žije. Svou zásluhu na tom má i Jendova „hlubina bezpečnosti“- brněnský Slovácký krůžek.

Děkuji za rozhovor.

„Jen prostý kříž“ aneb zastavení v Adamově

Jana Hůsková

Nedá se nic dělat... každou chvíli nám kalendář připomene, že roky letí přímo závodním tempem a vládce zvaný Čas nikoho neušetří. Letos v létě to bylo dvacet let, co nás opustila bývalá vedoucí ženského sboru Justina Konečná (které nikdo neřekl jinak než Justýna nebo Justýnka). Zažily jsme s ní spoustu dobrého, a i když sem tam někomu nešly její připomínky tzv. „pod nos,“ nemohla jí žádná z nás upřít, že uměla krásně zpívat, měla bohaté zkušenosti a navíc schopnost ukočírovat ten pytel blech, který se každou středu scházel ke zkouškám na Radnické.

Pro ty z vás, kteří ji neznali a neměli možnost osobního kontaktu, uvádím pár údajů z archivu:

Justina Konečná - Bartková (1936 - 1997) pocházela z Nivnice, přímo ze mlýna, označovaného za místo narození J. A. Komenského. Její otec byl kapelníkem jedné z místních dechovek. Sbíral a upravoval lidové písně, také vytvářel vlastní skladby. Dá se říci, že celá rodina Bartkových patřila ke sloupům kulturního života obce.

Justinin hudební talent zděděný po rodičích i prarodičích byl zjevný od dětství. Po ukončení ZŠ v Nivnici nastoupila na reálné

*Justina Konečná v dobové fotografii
foto převzato:*

*J. Konečná, Lidové písně z Nivnice,
Nadace J. Kachlíka, Nivnice 1998*

gymnázium v Uherském Brodě. Už během studií začala docházet do zdejšího Slováckého krúžku. Později se stala zakládající členkou souboru lidových písní a tanců Olšava, kde pak řadu let působila jako tanečnice a sólová zpěvačka (ve zpěvu se zaměřovala zejména na písňovou a melodickou tvorbu z odkazu svého dědečka a babičky pod hudebním vedením svého otce Josefa Bartka). Po maturitě vystudovala na filosofické fakultě Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně češtinu a ruštinu se specializací na dramatickou a lidovou slovesnost.

Pro své náboženské přesvědčení se nemohla věnovat „kantořině“, stala se knihovnicí v Adamově. Později nastoupila do zaměstnání v MKS v Brně, kde působila až do důchodu ve funkci referenta pro amatérskou činnost v literárních uměleckých oborech. Od roku 1983 se ujala ženské části do té doby smíšeného pěveckého sboru Slováckého krúžku v Brně. Ženský sbor se za jejího vedení brzy stal neodmyslitelnou, kvalitní a spolehlivou součástí souboru. Zkrátka a dobře: s touhle osůbkou přišlo zásadní obohacení repertoáru ženského zpěvu z širokého regionu Slovácka: Uherskobrodsko, Hornácko, Kopanice, Strážnice, Kyjovsko i Podluží, Hanácké Slovácko a sem tam něco z okolí Brna. Ukolébavky z moravsko-slovenského pomezí, Luční písně, Babské zapalování hodů nebo Písně z Březové zůstávají stále nedílnou součástí programu a z jejího in memoriam vydaného zpěvníčku a také zpěvníku Písní z Bystřice pod Lopeníkem (spoluautorství J.M. Krist) čerpají i následné sestavy členské základny ženského sboru. Tolik tedy suchá data.

My, které jsme měly tu čest užít si Justýnina velení, jsme zcela určitě po stránce pěvecké rostly. Neodpustila nic a když slyšela nějaký tón mimo, neváhala stav komentovat. Občas šlo o metodu cukru a biče, nicméně mám za to, že k těmto situacím docházelo spíš jen při tvorbě nových pásem. A protože žádný učený z nebe nespádl, nezbylo než se podřídit, pokud jsme chtěly, aby výsledek k něčemu

byl. A to my chtěly. Pár rozhodnutí se nám nelíbilo, ale byl by div, kdyby nikdy nic neskříplo. Za ta léta bylo střetů málo (a volba patří k právu „šéfov“). Na druhou stranu byla Justýnka vtipnou společnicí nejen na cestách. Dokázala si dělat legraci sama ze sebe a učila nás kromě spousty krásných lidovek i „velmi nefolklorní“ songy! S Anežkou Böhmovou máme úspěch dodnes... Ke konci jejího pobytu mezi námi to bylo složitější. Nedokázala se zcela soustředit, už bývala hodně nervózní a vozila s sebou hromadu léků. Kdoví, jestli některou z nás napadlo, že vše může souviset s vážnou nemocí. Vedení sboru převzala Yvona Janošiková, Justa ještě stihla oslavit šedesátku (doma, za účasti několika členek ženského sboru a J.M.Krista) a poté na dveře zaklepal 8. červenec 1997. Bez přehánění lze konstatovat, že její předčasnou smrtí ztratil náš soubor jednu z uměleckých opor.

Ono 20. výročí úmrtí nezůstalo bez povšimnutí. Sice v úderce (byla doba dovolených), ale přesto jsme se 25.7. vydaly do kopce malého lesního hřbitůvku na kraji Adamova. Justýnka leží až nahoře. Hrob má pokrytý barvínkem, s prostým dřevěným křížem, jak si přála. Něco málo jsme vyplely a usadily kytku i svíčku tam, kde jim to slušelo. Poté jsme trochu pozpívaly, povzpomínaly hlavně na úsměvné momenty a rozloučily se slovy: „Tak ahoj a drž nám palce... chybíš tady!“

Toť z mé strany vše. Říká se, že každý z nás je nahraditelný. Myslím, že tahle věta je platná do určité míry. Justýna nebyla světoznámou hvězdou, aby se o ní psaly memoáry. Ale někde „tam nahoře“ ji může těšit, že písničky, které nás naučila, žijí dál (a snad ještě budou) a že sem tam si ji připomeneme. A na koho se nezapomnělo, ten vlastně nikdy zcela neodešel.

Svatba v krúžku

Povídání o svatbě, která proběhla za účasti velkého počtu lidiček z našeho krúžku

Začátek září, přesněji první zářijová sobota 2. 9. 2017, nebyl jen začátek školního roku, ale také pro nás, nevěstu a ženicha, symbolický začátek společného života. K tomu, aby byl náš svatební den plný veselí a zábavy, přispěla kromě početné rodiny a ostatních kamarádů také parta kamarádů Slováckého krúžku. Sešla se zde téměř celá taneční složka.

Svatba se konala v kostele Nejsvětějšího Srdce Páně v Brně - Husovicích, následně se pak všichni hosté přesunuli do hotelu Noem Arch v Králově Poli, kde zábava pokračovala až do rána. Vše včetně počasí se vydařilo a klaplo podle našich představ.

Velký dík patří všem krojovaným, kteří se pečlivě připravovali a předvedli nejen krásné a různorodé kroje, ale také připravené scénky a písničky na nápěv písně: „ Na Okoř je cesta“ speciálně upravené pro nás, novomanžele. Měli jsme z nich velkou radost!

Nevěsta nesená chasou

foto dodala E. Malíková

*Na Noemku stezka, která vede z Tesca,
zdobená je krojama.
Idem po ní dneska, svatba bude hezká,
sotva pletem nohama.*

*Na konci té cesty vlnité,
stojí Archa jako loď.
Krúžkaři sa sejdú, snád' sa na ňu
vejdu,
snád' to není vzducholoď.*

*Eliška svatbu má, Kuba ju objímá,
v kostele sa dneska budú brat.
Prstýnky si dajú, huběny si dajú,
a od ted' možú spolu spat*

*Dneskaj večer bud'me veselí,
nikdo nejde spat.
Eliška a Kubiček, chytajú sa
skleniček,
až do rána budú s nama sát!*

Náš velký den jsme si všichni maximálně užili a budeme navždy vzpomínat!

Eliška a Kuba Malíkovi

Za Janem Stöhrem

Václav Štěpánek

Posledního říjnového dne L. P. 2017 svou pozemskou pouť ukončil významný člen Slováckého krúžku v Brně, Ing. Jan Stöhr, CSc., rodák z Moravské Nové Vsi, jenž přišel na svět v roce 1929 do chudobné, leč dětmi obdařené rodiny železničního zaměstnance. Patřil k těm Podlužákům, kteří svou pílí dokázali překonat poměry, ze kterých vzešli, a odejít nakonec i na vysokoškolská studia. Jan tak v roce 1949 přišel na brněnskou techniku.

V té době již dlouho platila nepsaná tradice, že kroky všech slováckých studentů mířily kromě vysokoškolských poslucháren také jaksi automaticky do Slováckého krúžku. A většina z nich pak zůstala krúžku věrna po celý svůj život, byť se vrátili do svých regionů, nebo je osud zavál i jinam, třeba i do dalekého zahraničí. A právě tak i Jan zamířil prakticky hned po příjezdu do Brna do krúžku, kde se ocitl mezi svými Podlužáky, v té době již známými osobnostmi, jako byli válečný hrdina Antonín Bartoš „Babiňák“

z Lanžhota, vítěz prvních verbířských soutěží ve Strážnici v roce 1946 Miloš Janulík z Kostic, František Hasil „Ňancek“ z Tvrdomic, Oldřich Kůrečka z Josefova či začínající primáš Jožka Kobzík ze Staré Břeclavi. O něco později je doplnili i další budoucí podlužácké legendy, verbíři, zpěváci a tanečníci František Kašník z Hlohovce či Jan Prokop z Týnce. Krúžek však v té době neměl pouze podlužácký charakter – Jan se tak ocitl také mezi zpěváky, tanečníky a muzikanty z jiných regionů, nejvíce v té době z Hornácka. V krúžku tak mohl poznat slovácký folklór v celé své košatosti a kráse, a proto mu také krúžek, stejně jako jiným, nadosmrtní učaroval. Věnoval mu vedle studia všechen svůj čas, a nakonec, v roce 1951, kdy krúžek procházel těžkým obdobím, se po Oldřichu Kůrečkovi z Dolních Bojanovic stal ve svých dvaceti dvou letech(!) i starostou celého krúžku. Nejmladším starostou v celé krúžkařské historii. Stárky za jeho starostování byli František Kašník a Dušan Holý...

Na krúžek byl Jan vždy hrdý, folklór a lidová píseň se i díky němu staly nedílnou součástí jeho života. Ostatně, v krúžku si v roce 1952 našel i svou manželku. A do krúžku chodil i tehdy, když jej osud zavál do jiných míst. Nelitoval času ani úsilí, aby se zúčastnil besed u cimbálu a rozzářil je vždy svým neopakovatelným úsměvem, entuziasmem a energií, která z něj přímo čišela. A také krúžkaře zval do svého sklepa v Perné pod Pálavou. Tato posezení se pak stala bohatou klenotnicí slovácké písně, která se odtud nesla dodaleka. Prostě, Jan měl krúžek rád, a krúžek, jeho členové, mu to opláceli stejnou měrou. V roce 2009, při příležitosti jeho 80. narozenin, byl jmenován Čestným členem Slováckého krúžku v Brně. Z krúžkařské historie jej tak již nikdo nevymaže.

V Janovi odešel jeden z posledních podlužáckých bardů, kteří do krúžku přišli ve válečných či těsně poválečných letech, a kteří se, i díky krúžku, stali na svém rodném Podluží legendami.

K inspiraci (aj poučení)

Místa našich počátků

K návštěvě Sadů a Starého Města u Uherského Hradiště

Libor Jan

V 6. století sice přišli do naší země první Slované, nedali jí však jméno, protože již jméno měla. Nikoli od předcházejících Germánů, ale od ještě starších Keltů, kteří řece svým jazykem říkali Mórahva, tedy něco ve smyslu Močalovitá voda, Močalovitá řeka. Nepochybně šlo o odkaz na rozsáhlé, řekou zaplavované lužní lesy, které ji obklopovaly. I po příchodu Slovanů představovala řeka veledůležitou dopravní a obchodní tepnu, protože řádné cesty, snad krom několika hlavních, v těch dobách vlastně ani nebyly. A tak dala řeka jméno i celé zemi, byť humanističtí učenci jméno Morava rádi, avšak mylně odvozovali od germánského kmene Markomanů.

Zlaté náušnice z VM

Při řece Moravě se v 8. století začíná formovat sociálně více strukturovaná společnost, která si na přelomu 8. a 9. století buduje blatná hradiska na jejích březích. Poprvé padne jméno Moravané v roce 822, kdy pobývali jejich zástupci u císaře Ludvíka Pobožného ve Forchheimu. Podle sice pozdní, ale zdá se, že spolehlivé, zprávy měl pokřtít kolem roku 830 Moravany (rozuměj: příslušníky moravské elity) pasovský biskup. Je jisté, že křesťanství začalo do země v této době pronikat, podobně jako na sousední Nitransko, které bylo okrajovou součástí Panonie. Když krátce po roce 800 zničil Karel Veliký poslední síly Avarů v panonské oblasti a na území dnešního Dolního Rakouska, ustanovil, že misijní činnost má v Panonii vykonávat salcburské arcibiskupství, zatímco podobná

péče o Moravu připadla pasovskému biskupovi a o Čechy biskupství v Řezně. Kolem roku 830 byl právě také vysvěcen první kostel v Nitře, odkud zanedlouho moravský kníže Mojmir I., první známý kníže Moravanů, vyhnal tamního vládce Pribinu a jeho území připojil ke svému.

Pasovské biskupství ale zřejmě nemělo dostatek sil, aby vedlo efektivně duchovní správu všeho lidu. Francké kněze zřejmě řídil arcikněz ustanovený pasovským biskupem, přicházeli ale také kněží z oblasti Dalmácie či z akvilejského patriarchátu. Tyto skupiny se patrně nemohly shodnout na liturgické a penitenciální (pokání) praxi a neznaly zřejmě ani dobře domácí jazyk. Proto vyslal Mojmirův nástupce Rastislav poselstvo do Říma, aby přišli zkušení učitelé a zřejmě také biskup, čímž by mohla být rozvíjena domácí církevní zpráva. Řím však z politických důvodů žádost nevyslyšel a kníže se proto obrátil na druhé významné centrum křesťanského světa, do Konstantinopole. Tamní císař Michael III. a patriarcha Fotios vybrali k misijnímu poslání dva nadmíru zkušené muže, bratry Konstantina, kterému se říkalo Filozof, a Metoděje (původním jménem Michael).

Oba měli mnohé zkušenosti, mladší Konstantin zastával úřad chartofylaka při úřadu patriarchy a byl mimořádně vzdělaný v teologii, filozofii a jazycích, starší Metoděj působil dříve jako správce oblasti obývané Slovany nad Soluní, měl právnické vzdělání, pak ale světskou kariéru pověsil

*Kostel sv. Margity u Kopčan je jediná spolehlivě stojící stavba z doby Velké Moravy
fota dodal L. Jan*

na hřebík a stal se mnichem, igumenem (opatem) klášteřa Polychronion na maloasijském Olympu, což ale nebylo daleko do hlavního města říše. Předtím již podnikli z pověření císaře dvě úspěšné mise, a sice k Arabům a pak přes Krym k Chazarům, mocnému kmeni na dolní Volze. Oba totiž pocházeli z významné rodiny ze Soluně, v jejímž okolí žilo mnoho Slovanů. S jejich řečí se seznamovali odmala. A tak se pustili do zajímavého intelektuálního experimentu. Věděli, že slovanština má jiné hlásky než řečtina či latina, a tak pro ně vymysleli zvláštní písmo, hlaholici. Přeložili pak čtyři evangelia a liturgii i další bohoslužebné texty. Zřejmě na konci roku 863 je uvítal kníže se svými velmoži a lidem na Moravě. Okamžitě se pustili do výuky žáků, kteří se rekrutovali z mladých, inteligentních a svobodných Moravanů. Po nějakých třech letech se vydali do Říma, kam přinášeli vzácnou relikvii sv. Klimenta, kterou objevili na Krymu, a zároveň chtěli nechat vysvětit své žáky, stejně jako schválit slovanskou liturgii. To se skutečně stalo, ale mladší Konstantin, nemocný snad již předtím, vycítil blížící se smrt, vstoupil do klášteřa, kde přijal jméno Cyril, a zemřel. Metoděj se vracel na Moravu sám, sice jako papežský legát, ale bez biskupského svěcení. Zastavil se u knížete Kocela, franckého vazala, v Blatnohradě při Malém Balatonu a tam vzkličila myšlenka jakoby obnovit dávno zaniklé panonské biskupství se sídlem v Sirmiu (zcela zničeném na konci 6. století Avary). Putoval tedy znovu do Říma, kde byl vysvěcen na panonského biskupa s čestným titulem arcibiskupa a legáta. Když se vrátil na Moravu, kde se mezitím změnila politické poměry a zasahovali Frankové, lapili Metoděje bavorští biskupové a téměř tři roky jej věznili v klášteře v Bavořích, odkud jej vysvobodil teprve zásah papežského legáta. Pak Metoděj působil na dvoře nového vládce Svatopluka, který ale preferoval latinskou bohoslužbu. Je docela možné, že právě na sadské výšině, kde byl archeology objeven dost velký kostel s kaplí a dlouhá

dřevěná stavba, vyučovali oba bratři a pak sám arcibiskup moravské žáky.

Odkrytí základů křesťanského kostela, Pohansko

Velká sídelní aglomerace se nacházela v té době v prostoru centra dnešního Uherského Hradiště, kde ale nelze provádět plošný výzkum, a Starého Města, kde je situace o něco lepší. Zřejmě toto sídliště se nazývalo Veligradem, tedy Velkým městem. Další velké centrum, Mikulčice, muselo hrát také důležitou roli, již pro množství kostelů zde nalezených, a možná šlo o onu „nevýslovnou pevnost“ zmiňovanou v pramenech. Hradisko na Pohansku s mimořádnou rozlohou bylo zřejmě jakýmsi emporiem s obchodní funkcí. Významné bylo ale též sídliště v místech dnešní Olomouce, další na dnešním Hradišti sv. Hypolita u Znojma či tzv. Staré Zámky u Líšně, zřejmě předchůdce středověkého Brna. Hmotná kultura Velké Moravy byla nepochybně vyspělá, krásou udivují především šperky.

Metoděj musel čelit intrikám franckých kněží a v roce 880 proto znovu navštívil Řím, kde své učení obhájil a byl ustanoven hlavou nové církevní provincie, arcibiskupem moravským. Přeložil ještě zbytek bible a zemřel v roce 885. Wiching a latinští kněží se Svatoplukovou podporou však jeho dílo destruovali. Kníže, za nějž Moravané ovládali největší území, zemřel v roce 894. Za jeho syna Mojmíra došlo k domácím rozbrojům a nesvornost stejně jako kočovní Maďaři způsobili na počátku 10. století pád celé říše. Morava se na jedno století propadla do temnot, zůstala však křesťanskou.

Z Veselí do Bojkovic přes Bílé Karpaty, III. část

Mirek Dostál

Na našem putování po Karpatech jsme již třetí den. Z Veselí jsme dorazili krajem malíře Joži Uprky do rekreační oblasti Radějov - Lučina, druhý den přes Vojšická luka na hřeben Karpat a po něm až do Kuželova, kde jsme strávili vlahou noc v penzionu U Větrného mlýna. Ubytování bylo velmi kvalitní, takže ráno jsme se cítili opravdu ve formě.

Plán třetího dne byl dojít po silnici do Vrbovce, dále po modré značce na hřeben, přes Šibeniční vrch na Velkou Javořinu a okolo Jelence sestoupit do Květné u Strání, kde jsme měli zajištěno ubytování – pouhých 26 km chůze.

Na túru jsme vyrazili poměrně brzy, protože jsme očekávali opět horký slunečný den a chtěli jsme mít za sebou první část cesty - 4 km po silnici do Vrbovce – dříve, než se silnice rozpálí. Když jsme konečně dosáhli turistické cesty nad Vrbovcem vedoucí nás okrajem přírodní rezervace Machová na hlavní hřeben Karpat (který je současně česko – slovenskou hranicí), opět jsme se ocitli v jiném světě, ve světě, kde se chodí na dřevo s pantokem, kde se poráží statné bučiny s pomocí lesnických koní, ve světě těžké roboty, ale současně ve světě spokojených a dobrosrdečných lidí.

Stoupali jsme starým řídkým lesem, když jsme potkali domorodce - dědu s malým traktůrkem a přívěsným vozíkem, na který nakládal dřevo na topení. S pozdravem „Pomáhej pánbů“ jsme se s ním dali do řeči. Vyprávěli jsme si o všem možném, o životě na

horách, o práci v lese a už ani nevím, o čem ještě. Když došla řeč na věk, přiznal skromně 85 let a hodil na vozík další poleno vážící dobrého čtvrt metráku. Myslím, že jsem mu trochu záviděl – čistý vzduch, čisté myšlenky, život mimo shon dnešní civilizace.

Ještě bych se rád zmínil o rezervaci Machová. Jak jsem se později dozvěděl, jedná se o krajinářsky a biologicky cennou lokalitu květnatých luk s bohatým zastoupením chráněných druhů rostlin. Z mnoha orchidejí zde roste například rudohlávek jehlancovitý, hlavinka horská, vstavač kukačka. Z ostatních výrazných druhů lilie zlatohlavá, mečík střechovitý nebo kosatec sibiřský.

Po hranici jsme různě kvalitní cestou prošli 7 km, aniž bychom potkali živáčka, přes Kubíkův vrch (684 m n. m.) až na cestu vedoucí z Nové Lhoty, kde nás civilizace opět dostihla. Kam se dá zajet autem, tam jsou turisté. Od této chvíle jsme potkávali výletníky, sportovce na kolech, kteří si toto místo vybrali pro nástup cesty na Velkou Javořinu.

Šibeniční vrch je vedlejší vrchol na hřebeni. Na jeho nejvyšším bodě stojí malý litinový kříž. Nicméně já jsem si představoval tři šibenice na jeho vrcholu a Janoška, jak ho vedou v bílé košili. Ale snad to

Šibeniční vrch

foto: M. Dostál

byla pouze a jenom představa. Na Velkou Javořinu je to dalších 5 km střídavým stoupáním a klesáním po hlavním hřebeni.

Konečně jsme dorazili na Velkou Javořinu, nejvyšší vrchol Malých Karpat (970 m n. m.). Po prudkém stoupání lesem v závěru této části se nám otevřel výhled na plochý travnatý vrchol hory. Romantiku místa ruší pouze 135 m vysoká vysílačka, která působí jako nůž vražený do mohutného těla velikána. Velká Javořina se stala

symbolem česko-slovenské vzájemnosti. Srazy a setkání slovenských a českých vlastenců se zde konaly již v 80. letech 19. století, na jejich myšlenky navazují od r. 1990 každoročně pořádané Slavnosti bratrství Čechů a Slováků. Pro historii podpory myšlenky česko-slovenské vzájemnosti má v souvislosti s Velkou Javořinou význam především rok 1923, kdy byl ze společné iniciativy Klubu československých turistů z Uherského Brodu a Staré Turé položen základní kámen Holubyho chaty, nacházející se těsně pod vrcholem hory. Javořina má velký význam i pro krůžkaře, zejména krůžkaře našeho bratrského Slováckého krůžku z Bratislavy, jak nám o tom při setkání v r. 2010 vyprávěl jejich rychtář Petr Fajkus. Z jeho projevu si dovoluji citovat „...*Ako vyplýva z údajov, zachovaných v našom bratislavskom krůžku, rok po jeho založení, päť rokov po vzniku Československej republiky, uskutočnilo sa na tomto mieste – na Javorine, „Olympe česko – slovenského porozumenia“, ako hovorievali naši predchodcovia, historicky prvé stretnutie bratských Slováckych krůžkov z Prahy, Brna a Bratislavy. Písal sa júl roku 1923. Na stretnutí sa zúčastnili vzácne osobnosti – MUDr. Pavel Blaho s manželkou, spisovateľ Jan Herben, sochár Franta Uprka, maliar Antoš Frolka. Celé stretnutie sprevádzala muzika veľických hudcov a Samka Dudíka z Myjavy. Utužovalo sa tu priateľstvo bratov z obidvoch svahov Javoriny i obidvoch brehov Moravy, na ktorých sláviček rovnako pekne spieva, ako to neskoršie hovorieval náš nezabudnuteľný richtár MUDr. Košťá Čársky....“*

Samotná Velká Javořina každého upoutá nádherným výhledem do širokého okolí jak na českou, tak na slovenskou stranu. Na slovenské straně lze spatřit vrcholy Strážovských vrchů, dokonce hřebeny Nízkých Tater a Velké Fatry, na naší straně pak Beskydy a při dobré viditelnosti i Jeseníky.

Samozřejmě jsme si nenechali ujít návštěvu Holubyho chaty. Obsluha byla milá, halušky skvělé, a těch pár euro - čert je vem! Holubyho chata nese jméno Josefa Ludovíta Holubyho, slovenského

kněze, badatele, přírodovědce a národopisce, zastávce česko-slovenské vzájemnosti, který mj. poprvé popsal květenu na území Malých Karpat.

Holubyho chata na Velké Javořině

foto: M. Dostál

Občerstvení na těle i na duši jsme pokračovali v cestě 5 km dlouhým a někdy až krkolomným sestupem (651 m dolů) do Květné u Strání, kde nás čekalo ubytování v turistické ubytovně a večeře v nedaleké hospodě. Byli jsme unaveni, šlapky na nohách nás pálily, ale den to byl nádherný.

Ze Slováckých pověstí – XII.

Čarodějnice na Turoldu – Mikulov

Severním směrem od Mikulova je velký kopec bohatý na různé sluje a podzemní jeskyně. Říká se mu Turolď.

V jeskyních prý kdysi sídlila stará a zlá čarodějnice. O jejích násilnostech se vyprávěly legendy, a proto se lidé kopci vyhýbali. Strašilo prý tam. Šeptalo se, že ne jeden chlapec z Mikulova nebo náhodný pocestný do těch míst zašel a zpátky se už nevrátil. Buď se

ztratil docela, nebo jej našli druhého dne s přeraženými rukama a nohama mrtvého pod skalisky. Jistě nešťastníci padli do rukou zlé čarodějnicí.

Jedné tmavé říjnové noci, když lilo jako z konve a bylo už tma jako v pytli, se do jedné z četných jeskyní schovali dva hlídači vinic. Rozdělal si tam ohniček, snědli hubenou večeři, a když se ubezpečili, že v takovém nečase zbytky visících hroznů nikdo nepůjde lidem řezat, krátili si dlouhou chvíli povídáním.

„Šaty budeme mít za chvíli suché, ale venku prší a prší, jako by ani přestat nechtělo“, povzdechl si jeden z nich.

„Hrozný čas“, povzdechl si druhý. „Vítr vyje a skučí, jako ta čarodějnice, co je tady někde schovaná.“

Ten tomu dal. Sotva to dořekl, ozval se silný hukot, do jeskyně vletělo hejno netopýrů a rovnou hlídačům do obličeje. Pak se zvedl prudký vítr, zatočil se v jeskyni, popadl je oba a rázem vyhodil ven. Pláclí sebou do hluboké kaluže a zůstali ležet. Trvalo chvíli, než se probrali k vědomí, podívali se na sebe, nic neřekli a hnali se z Turoldu úprkem pryč, dolů ke svým domovům.

Svého povolání hutaři zanechali, ale o té noční příhodě každému vypravovali. Od té doby se nikdo dlouhé roky do jeskyně neodvážil ani vstoupit.

Dodala J. Lacinová

(Literatura: ŽARDECKÝ, Jiří, Arca JiMfa, Třebíč 1998)

Folklorní (i jiné) akce

Červnová beseda

Pastva pro oči aneb chasa na červnové besedě. foto: autorka

Na červnové besedě se taneční chasa rozhodla rozloučit s uplynulým rokem před prázdninovou pauzou stylově. Děvčata oblékla dobové spodní prádlo a brodské sukně, chlapci zvolili pohodlné letní třaslavice a vyrazili jsme společně kosit seno. Tedy děvčata vyrazila kosit seno a tetky je při tom bedlivě hlídaly. Leč co čert nechtěl, na louku zavítala parta hochů. Polosvlečená děvčata (udeřily nám červnové tropy) si samozřejmě se zalíbením prohlíželi a laškovali s nimi. Rozlíčené tetiny si chlapci udobřili douškem dobrého vína tak úspěšně, že si tetiny ani nevšimly dvou odloučených děvčat, která „sa vyspala čistě na javorovém listě“. Pevně věříme, že diváci si představeníčko užili stejně jako účinkující a že se nám s končící sezónou podařilo rozloučit se vši parádou.

Lenka Pekařová

Hoří léto, zelená réva doutná na vinicích.....

Yvona Janošíková

zaznělo v interpretaci Hradišťanu na MFF ve Strážnici v nedělním vzpomínkovém pořadu k nedožitým 95. Jaromíra Nečase a mně to zformulovalo charakteristiku letošního 72. ročníku s jeho horkou autentickou aktivitou a atmosférou nezdolného muzicírování a tance i vděčných tisíců diváků. Vůle „být při tom“ přemohla i moji zdravotní indispozici - s ochotou a tolerancí přátel jsem se opět ocitla tam, kam se každoročně dlouho těším, zejména na životní náboj, který vstřebávám plnými doušky. Přispěly k tomu zejména vybrané pořady ze škály tradičně bohatého tří denního programu – bohatost živého folkloru představily při **slavnostním zahájení** strážnické soubory dospělých i dětí, které skvostně zaplnily jeviště barvami, vznosnou figurou, pohybem a lahodnými hudebními ciframi. Střídal to pořad **Mezinárodních dudáckých kontrastů** s účastí souborů či muzik z Turecka, Velké Británie, Rakouska, Chorvatska, Rumunska, Bulharska, Slovenska. Osobně nejsilnější dojem na mne udělali Rumuni a zejména jejich dětská instrumentalistka na flétny.

Tvůrčí trefou dramaturgie večera byli **Tři mušketýři** (se smyčci místo kordů) - hudební vzpomínání na tři nezapomenutelné primáše Slávka Volavého, Juru Petru a Jaroslava Staňka (všichni narozeni v r. 1922), jejichž muzikantský životní elán, um a charisma si získaly srdce posluchačů a daly impuls pokračovatelům nejen v rodinné linii, ale celé řadě muzikantů i tanečníků oddaných stejné věci. Šťastnou volbu jsem viděla i ve způsobu filmového propojení biografických údajů s živou hudební i taneční produkcí. Jak přirozené bylo pak pokračovat zámeckým parkem za zvuků spontánního hudebního projevu různých nejen příležitostných seskupení, symbolu strážnických festivalových nocí, při uvolněně obsazených trávnících a vůních nabízených dobrot.

Při ranním sobotním spěchu na pořad v kostele Nanebevzetí Panny Marie jsme nejprve zmateně nahlížely do prázdného kostela, kde byly tyto pořady uskutečňovány v minulých letech, dobří lidé nás ale rychle nasměrovali správně, takže jsme stihly včas dosud neobvyklé zaměření koncertu na současnou hudební duchovní tvořivost mladých lidí - nejprve studentů Janáčkovy konzervatoře v Ostravě (s názvem **Sešli jsme se**) v netradičním aranžmá duchovní hudby vycházející ze skladeb českých skladatelů a také lidových písní. V Odrách před 20 lety vznikla další hudební skupina Good Work s multižánrovým pojetím hudby ve stylu gospelů – zajímavé, pro mé vnímání však zbytečně výrazně ozvučeno pro kostelní prostor.

Volnou prohlídkou lidových trhů na náměstí jsme dospěli ke skanzenu a do jeho sekce hornáckých staveb, kde nás okouzlili **svatebčané z Veselska** v nádherných krojích (při třicítce stupňů Celsia), kteří v téměř celodenním časovém harmonogramu přibližovali návštěvníkům svatební den v podobě, jakou měl asi před sto lety:

*Vnorovský svatební pár, soubor Spinek
foto: L. Petrucha*

od obřadního oblékání nevěsty, odprošování rodičů, přes svatební průvod, zatahování, svatební hry, házení do koláče až k čepení nevěsty, vrcholu obřadu. Polovinu z toho jsme zhlédly až druhý den při repríze a nejvíce jsem ocenila zábavné trefné komentáře jedné klebetnice při odvádění nevěsty z domu rodičů a přípravě svatebních hostů. Diváci se vždy sunuli za centrem děje v prostoru lidových staveb, a to kouznilo autentický zážitek; k hostině kolem dlouhého stolu na jednom dvorku bych se hned s chutí posadila (soubory z Veselí nad Moravou a sbory z Kozojídek). Toto dělení sledu akce do dvou dnů jsme upřednostnily ve prospěch sobotního odpoledního zámeckého pořadu z autorské dílny Pavla Popelky **O lásce všelijak písní II**. V rytířském sále defiloval vynikající výběr jak sólistů, tak písní: lyrických, balad i žertovných – samotnou mě uchvátil zpěv Jana a Jany Karáskových z Lipova a pak všech zvukných sólových mužských hlasů. U Sborečku žen z Lipova jsem si nebyla v jedné úvodní písni jistá, zda jde o experimentální hlasové polyfonie či o lom zvuku v nedýchatelné hustotě vzduchu, anebo můj zdravotní handicap. Celkový dojem z pořadu byl tradičně vynikající – závěr v podání syrovějšího hlasu Gabriely Vermelho byl nápaditou osobitou variací a inspirací folklórem.

V úmorném klimatu už mi nezbyla energie ani na finále v rozžhaveném kotli verbířské soutěže, ani na malebnost průvodu, bylo třeba odpočívat na večer. Se značným zpožděním jsem dorazila na stadion Zahrada k pořadu národnostních menšin **Domovina 2017** ještě do zvuků ruské Sudarušky, líbily se mi i tance těšínských měšťanů (Olza), úžasnou dynamiku předvedli tanečníci souboru Antigoni s programem tanců z Kréty – některé figury odkoukali asi z našeho verbuňku – nebo naopak?, nepočtená sestava zpěvaček souboru Haeri překvapila náročnou gruzínskou polyfonní písni a pak exceloval slovenským temperamentem soubor Púčik z Brna. Mohu jen litovat, že jsem nestihla v první polovině chasidské lidové tance. Bezděčnou tečkou za pořadem byl volný pohyb tříletého děvčátka po

jevišti (patrně dcerky některého z techniků upravujících scénu), která navedena vším předcházejícím stanula u nízkého mikrofonu a v okouzlení zvukem vlastního hlásku předvedla opakovaně svůj vlastní zpěvavý nesrozumitelný komentář, který vyvolal bouři potlesku, což ji vůbec nezastrašilo. To jsou ty strážnické střípky.....

Links, rechts, krejčí, švec – regionální pořad severních a severovýchodních Čech na Bludníku s akcentem na osobnost sběratele Pavla Krejčího plynul v řemeslných tancích a poté lidovou zábavou na jevišti v podání souborů z České Skalice, Krásné Lípy, Lázní Bělohrad, Liberce, Jabonce.

Hlavním lákadlem večera byl pro nás pořad **Portášské chodníčky** (autor Tomáš Gros) a ten nezklamal. Byl koncipován ke třisetletému výročí založení portášského sboru, připomenul důvody vzniku, jeho úlohu a zajímavosti z činnosti členů. Soubory se touto tematikou skoro nezabývají, takže to byl autorský úkol, kterého se zhostily velmi zábavně, pestře a s humorem současní členové Valašského sboru portášského, Hornoliptovský kurucký regiment, FS Rusava, SLPT Ostravica, Valašský vojvoda, Vsacan a Radhošť. Stadion Bludník se otřásal střelbou a mizel v dýmu boje, probouzel iluzi zasněžených vart, včetně příjezdu lyžníků mezi tradičním valašským tancem a zpěvem. S napětím až do konce – dá se charakterizovat trvání až daleko přes půlnoc.

Nedělní sluníčko a vzpomínkový pořad k nedožitým 95. narozeninám Jaromíra Nečase naplnil dopoledne na stadionu Zahrada těmi nejkrásnějšími písněmi, které on „nejraději šířil“, se skvostnými interprety:

BROLNem, CM J.Petrů, CM Strážničan, Hradišťanem, HM P. Mičky, devadesátiletým Milanem Křižem, Martinem Hrbáčem, Klárou Blažkovou, sbory z Kyjova, Břeclavi a dalšími. Experimentální dojem zanechalo spojení CM Petra Mičky a kapely Lesní zvěř ve Slovácké suitě. Naději lidové písně na život budoucí

upevnil zejména sytý hlas malého Janíčka Pavlíka, když zapěl Pásel Jano tri voly.

Laskavé a vtipné bylo vzpomínání Břetislava Rychlíka na přátelství a osobnost J. Nečase, zejména na jeho putování Albánií v devadesáti letech za jeho někdejší láskou... aj na zbraně málem došlo.....

Sama jsem si připomněla naše společné bydlení na zájezdu v Moldávii a praktickou potřebu mého šicího zákroku na jeho krojové výstroji. Dojemný okamžik s nahrávkou jeho hlasu v písničce Dúbravěnko zelená a pak společný zpěv obecnstva a vypouštění balónkových pozdravů Jaromírovi na nebesa bylo krásnou lyrickou hříčkou závěru pořadu.

Tak pak ještě chvíli ve skanzenu na **zpívání o víně**, další kus veselské svatby, ještě aspoň hrst lipových květů k usušení doma, krátké zavodnění Na Ostrůvku s pohledem na řadu mohutných platanů. Ani vínkem jsem to letos nemohla posvětit, snad příště

A propos: náš starosta Václav nás cestou ze zámku obšťastnil zprávou, že bychom měli v r. 2018 být aktivními účinkujícími ve Strážnici u příležitosti 110. výročí Slováckého krúžku Brno. Nu uvidíme.

Folklórní festival Folklór bez hranic 2017 – Ostrava.

Josef Pokorný

Většina festivalů se koná od čtvrtka do neděle. Ne tak ostravský "Folklór bez hranic". Pořadatelé zřejmě vycházejí ze

Chasa v Ostravě

foto: D' Ambros

zkušenosti, že během dovolených a prázdnin se město spíš vylidní a národ raději využije pěkné dny k rekreaci někde v přírodě, než by svůj volný čas trávil ve městě.

Snad proto je festival otázkou všedních dnů. Dopoledne se využijí pro vystoupení v domovech seniorů, návštěvy památek, muzeí, plováren a podobně, odpoledne jsou pak vystoupení souborů v ulicích města na účelově smontovaných pódíích.

V Ostravě jsme s chasou na témže festivalu vystupovali už v roce 2009, takže služebně starší členové souboru přicházeli do poměrně známých míst.

Standardní festivalové ubytování nám poskytla - stejně jako minule - vysokoškolská kolej Jana Opletala.

Pondělí 14. 8. 2017

Přijeli jsme na čas, vše proběhlo podle plánu. Hned po obědě proběhlo setkání zástupců souborů s primátorem statutárního města Ostravy na jeho úřadě. Mezitím jsme se už navlékli do krojů a hurá na první vystoupení ve Fóru Nová Karolína. Tam jsme se poprvé setkali téměř se všemi ostatními účastníky festivalu.

Ze zahraničí přijel z Francie soubor Lous Cadetouns ze Soustons, z Kostariky soubor Remembranzas Costarricenses z Ciudad Colón, ze Srbska soubor Kud Abrašević ze Šabacu, z Taiwanu folklorní soubor Hsin-Lei Dance Company a z Ukrajiny pěvecký sbor Žitomir ze Žitomiru.

Za naši republiku se festivalu zúčastnily folklorní soubor Mateník z Prahy, Slovácký krúžek z Brna, Slezský soubor Heleny Salichové z Ostravy, Moravský folklorní soubor Ševčík z Ostravy a Soubor lidových písní a tanců Hlubina z Ostravy. Vystoupení se konalo v 15.30 ve Fóru Nová Karolína.

Díky tomu, že místo vystoupení nemělo žádné zákulisí, byla dostatečná možnost prohlédnout si zblízka ostatní soubory a také se trochu seznámit s jejich programem. Chasa Slováckého krúžku zvolila jako vhodné číslo Bobkovníky. Povedlo se, jak se můžete

Bobkovníci v podání chasy

foto: D' Ambros

přesvědčit na <https://www.youtube.com/watch?v=-Mq2bbS5P0A>. Pěšky jsme se potom přesunuli přes Masarykovo náměstí na Jiráskovo náměstí, na obou procházející soubory předvedly krátkou ukázkou svých vystoupení.

Večer potom bylo ještě další vystoupení na Janáčkově konzervatoři. V menším koncertním sále se vystřídaly všechny zúčastněné soubory, takže se představení poměrně protáhlo. Bylo docela štěstí, že na večerní vystoupení konečně přijela i cimbalistka Erika. Muzika s cimbálem a její šikovností zní přeci jenom o hodně líp.

Večer na kolejích byl pravý festivalový. Nejdřív jsme se rozezpívali na chodbě před našimi pokoji, později jsme se přesunuli do vstupní haly kolejí, kde jsme snad svým halekáním nikoho tolik

nerušili. Tancovalo, zpívalo a pilo se snad do bílého rána. Já jsem však vydržel jen asi do 1:30 a šel na kutě.

Úterý 15. 8. 2017

Po ránu nás festivalový autobus odvezl do domu pro seniory "Korýtko", kde jsme vystoupili společně se srbským souborem. Vystupovalo se na terase budovy ve dvou asi patnáctiminutových blocích. Staříčci byli nadšení, známější kousky si zazpívali s námi. Snad došlo i na slzy dojetí. Odpolední vystoupení bylo před budovou K-tria na Ostravě-jih. Tam jsme se poprvé setkali s vystoupením Francouzů, kteří tancovali na chůdách. A ne ledajakých. Chodidla měli pánové ve výšce našich ramen, takže byli opravdu vysoko. Snad jen jejich dorostenci měli chůdy o něco kratší, ale už pilně trénovali, aby své vzory časem dotáhli. Tanečníci tedy tancovali na chůdách, jejich tanečnice na zemi. Poněkud asexuální, což? Tož - jiný kraj, jiný mrav :0)

Mně se nejvíc líbily jejich grify, jak se na chůdy dostat, jak si pak (při čekání na vystoupení) laškovně podráždili chůdy a taky jak se potom dostávali "řízeně" na zem. Zajímavé.

Večer pak bylo setkání se soubory v jednom ostravském klubu. Probíhaly tam "taneční dílničky", kde jsme měli možnost přiučit se něco z tanců našich přátel a oni zase dostali možnost přiučit se naše korytňanské.

Středa 16. 8. 2017

Po snídani jsme se vydali do Landeku, hornického skanzenu. Sfárali jsme neuvěřitelných 450 cm ??? pod povrch, abychom si prohlédli expozici starších hlubinných dolů a dověděli se leccos o hornickém řemesle. Poté co jsme vyfárali, zašli jsme do muzea důlní záchranářské služby. Řeknu vám - to bylo něco. To se musí vidět a zkusit si představit, že takové věci se fakt používaly k záchraně životů nebohých horníků, kteří byli zavaleni někde v dole.

Odpoledne bylo vystoupení na Mariánském náměstí. Byla sice nachystaná i mokrá varianta, jenže Ostraváky vymodlený déšť začal právě ve chvíli, kdy měl začít program. Snad hodinu a půl se čekalo pod střešou, až přestane. Využili jsme tedy nedalekou kavárničku k příjemnému posezení a nakonec se i dočkali. Vystoupení v lázních Klimkovice (viz program) jsme se nezúčastnili.

Čtvrtek 17. 8. 2017

Po snídani nás autobusem odvezli spolu se srbským souborem do dalšího domova pro seniory. Měl poetické jméno "Slunečnice". Vystupovali jsme na "mobilním pódiu". Bylo, pravda, neveliké, ale hlavně málo tuhé. Při našich poskočných tancích se kymácelo tak, že se Erika sotva strefovala do strun cimbálu. Ale ustáli jsme to, staříčkům i dětem ze školky, která je patrně součástí stejného areálu, se vystoupení obou souborů zjevně líbilo.

Odpoledne jsme po nedlouhém průvodu hlavní třídou vystoupili v Porubě. Bylo to asi vystoupení s největší účastí diváků a rovněž počasí mu přálo. Mezi diváky jsme zahlédli i naše kamarády z Hornácka Martina Hrbáče mladšího s manželkou Petrou. Snad i oni si festivalové vystoupení užili.

Pátek 18. 8. 2017

Dopoledne jsme měli volno. Bylo krásně, tož hurá na městské koupaliště. Pěšky to bylo sotva půl hodinky cesty, proč ne? Koupaliště je pěkně vybavené, voda čistá, osvěžující. Aj jsme se trochu přiopálili. Odpoledne byl na programu průvod a vystoupení na ostravském hradě. Bylo pěkně teplo, vše se podařilo snad ke spokojenosti všech - pořadatelů i účastníků. V autobusu už byly sbalené věci na cestu domů a autobus tanečnický odvezl přímo z hradu na nádraží, aby stihli zvolený vlak na Brno.

Zhodnocení

Myslím, že by se nenašel nikdo z našich účastníků, komu by se festival nelíbil. Chasa se - jako ostatně vždycky - stmelila. Mně osobně se líbily večerní seance na kolejích, kdy jsme po večerech

přezpívali a přetancovali kde co. Jen těch našich slováckých písniček mohlo být při zpěvu bez tance trochu víc. Ale "dokud se zpívá, ještě se neumřelo" - jak praví známá česká písnička.

PS: Spoustu dalších informací a fotek z festivalu najdete na:
<http://www.folklorbezhranic.cz>

Okolo téj Velkéj

Hana Dostálová

Letos v červenci jsme se zúčastnili již tradičně hornáckých slavností ve Velké nad Veličkou, tentokrát jubilejního 60. ročníku. Na páteční večerní program jsme přiběhli na poslední chvíli – cesta z Brna se přece jenom stala poněkud náročnou kvůli zácpám na silnici.

Prvním programem byla inscenovaná Pohádka o pokladu, vynikajícím a poutavým způsobem konferovaná Tomášem Sečkařem a Jiřím Miškeříkem. Pro mě osobně tento program měl dva „zlaté hřeby“ – vystoupení Mira Dudíka, vnuka legendárního myjavského primáše Samka Dudíka, a tanec lipovské sedlácké v podání Ladislava (Jožička) Jagoše a jeho ženy. Při sledování jejich mistrovství jsem si vzpomněla na Zdenku Jelínkovou i Jana Miroslava Krista, kteří oba upřednostňovali původní verzi sedlácké bez toho, že by se tanečníci natřásali jak při epileptickém záchvatu, což se bohužel již nedá říci o současných tanečnicích souboru Velička.

Druhou část večera pak tvořil program věnovaný 120. výročí narození akademického malíře Karla Supa s názvem Z palety Karla Supa. Pořad doprovázel slovem Martin Prachař. Jeho slovní projev, zpěv balad i hra na klarinet nelze hodnotit jinými slovy než jako vynikající. Stejně tak bylo i velmi zajímavé povídání o životě malíře Supa, který veřejnosti přiblížil krásu rodného Hornácka a inicioval

těž stavbu kulturního pavilónu na Strážné hůrce. Nedal se při své tvorbě odradit ničím, ani nepřízní komunistů, kteří mu do jeho domu nastěhovali nájemníka – zloděje, který Karla Supa opakovaně okradl. Malíř problém s nenechavcem vyřešil po svém – odstěhoval se na Strážnou hůrku. V kulturní tradici tohoto umělce pokračuje jeho vnuk Petr Pavlinec, i když odlišným způsobem – totiž hrou na cimbál

Tolik primášů pohromadě, to se jen tak nevidí! *foto: D'Ambros*

v muzice „majstra“ Hrbáče. Jak výstižně poznamenal konferenciér pořadu Martin Prachař „...Petr malovat neumí, škrábe jako kocour. Mně to můžete věřit, já jsem s ním chodil do školy“.

Následující den byl opět plný zážitků – nejprve “jarmak” s prodejem tradičních rukodělných výrobků i různých pochutin, dále pěvecký program u velického kostela s názvem Křesťanské svátky s lidovými tradicemi, kvečeru pak jsme mohli shlédnout krojovaný průvod v čele se starosty a paní starostkou jednotlivých obcí Hornácka. Za bonus považuji fundovaný komentář k jednotlivým

krojům. Večerní program na Strážné hůrce Ej, zpívajte a hrajte věnovaný 60. výročí založení hornáckých slavností byl slovem doprovázen velkým milovníkem Hornácka Břetou Rychlíkem, Ondřejem Havelkou a Petrem Mičkou. Uživala jsem si krásných písní a tanců i pohledu na promítací plátno, kde mohli diváci vidět mladé tváře osobností, které se zasloužily o zdárný průběh slavností v minulých letech a již nejsou mezi námi, nebo jim zdravotní stav a vysoký věk nedovolují účastnit se obecného veselí. Nutno jmenovat za všechny Zdenku Jelínkovou a pana „řídícího“ Františka Okénku, s nímž mám spojený zážitek z výletu na Hornácko z r. 2002, vedeného Janem Miroslavem Kristem a již zmíněnou Zdenkou Jelínkovou, kdy nás pan Okénka provázel kuželovským větrákem. Bohužel celý pěkně koncipovaný program byl pokazen poněkud rozpačitým závěrem.

Vyvrcholením slavností pak byl nedělní program v areálu kuželovského větráku s názvem „Ťažký je, ťažký aneb měla žena muž“. Program měl spád, písničky byly krásné, zasmáli jsme se i při vtípných komentářích a zpovědi hornácké ženičky u „pana farára“.

Do Velké jsem vždy jezdila velmi ráda a budu jezdit i nadále. Programy jsou kvalitní, potkávám zde kamarády (jednoho dokonce i v penzionu U Vavříků, kde jsme byli ubytováni). Slavnostem a jejich organizátorům přeji vše dobré do dalších let včetně vděčných diváků.

Jede Kudrna okolo Brna ... a zavítá i do Telnice

Do Telnice tentokrát nezavítal Kudrna, ale Slovácký krúžek, byť v poněkud redukované sestavě. Díky prázdninám, dovoleným a jiným aktivitám se nás na Folklórním dnu v Telnici sešel opravdu zlomek. Svatý Petr nás tentokrát zklamal, vydatně lilo, takže celý program se konal v místní sokolovně. Přijeli jsme na pozvání pana starosty Františka Kroutila, který pochází z Hané, ale je nakloněn folklóru ze všech oblastí Moravy a dokonce i Slovenska – kulturního

odpoledne se zúčastnila rovněž skupina Cífer ze západního Slovenska. Čest našeho ženského pěveckého sboru zachraňovaly čtyři „údernice“. Nicméně ani tento kritický počet nebyl na škodu, do zpěvu jsme se opřely tak, že nás pochválil i stárek Tadeáš. I naše chasa, byť opět v omezeném počtu, zatančila hezky, mužský sbor bohatýrsky zapěl za podpory muziky v čele s primášem Pepou Pokorným. Vyzdvihují rovněž nesmírně srdečné přijetí ze strany pana starosty, dobré jídlo a víno, příjemné diváky i celkové prostředí. Dle slov pana starosty toto setkání určitě nebylo posledním, takže se budeme těšit příště.

Hana Dostálová

Slováček v Bercetu, Itálie 2017

Vendula Klepalová

Cesta začíná

Na poslední červnový týden jsme se těšili skoro celý rok. Se Slováčkem jsme se totiž měli vydat na devítidenní zájezd do Itálie. Na každém návěku jsme poctivě tancovali, zpívali a hráli, abychom v Itálii co nejlépe představili náš soubor, slovácký folklor, ale také celou Českou republiku. Uteklo to jako voda a už jsme seděli v autobuse plném dětí, krojů a kufrů a z okna jsme mávali rodičům na rozloučenou. Cesta autobusem byla sice dlouhá, ale protože jsme jeli přes celou noc, většina z nás ji prospala. S pány řidiči byla navíc legrace, a to nejen v autobusu, takže zábava byla také zajištěna. Kromě pár kratších zastávek na benzinkách, kde jsme úspěšně udělali dlouhé fronty u záchodů a rozchodili své oteklé nohy, jsme zastavili až v krásném italském městečku Sirmione u jezera Lago di Garda. Zde jsme podnikli krátkou procházku, pokochali se úžasnými výhledy na moře a koupili si italskou zmrzlinu, na kterou jsme se kvůli úmornému horku všichni těšili.

Berceto

Další zastávkou už byla naše cílová destinace, a to klášter v malém městečku Berceto. Zde jsme se ubytovali a ještě tentýž den se konalo slavnostní přijetí starostou Berceta a vystoupení všech souborů na náměstí – tedy Turků, Rusů a nás. Rusové byli vlastně Mongolci žijící na ruských hranicích a byli velmi kamarádští a usměvaví. Večer jsme se na náměstí opět vrátili a bezvadně si užili výuku italských tanců, kterou vedl jeden sympatický italský pár. Také jsme se seznámili, troufla bych si říct, s nejdůležitější osobou celého festivalu – Carlem. Carlos, jak jsme mu přezdívali, nás provázel vždy a všude. Občas nás jeho všudypřítomnost až děsila. Zdálo se, že dokáže být snad na dvou místech zároveň. Carlos byl naším organizátorem, vedoucím, fotografem a především, což v nás zanechalo stopu nejvýznamnější, nám servíroval jídlo. V klášteře jsme byli ubytováni ve dvou velkých pokojích, rozděleni na holky

Slováček ve slunné Itálii
foto dodala: J. Martinková

a kluky. Patřilo nám celé patro a ostatní soubory byly ubytovány v patrech nad námi. Výzvou se pro nás stal mimo jiné velmi nízký počet zásuvek. Těch elektrických. Zhruba na dvacet dětí připadly zásuvky čtyři!!!! V dnešní moderní době by se to mohlo jevit jako problém, ukázala se však naše přemýšlivá stránka a každý den jsme zvládli bravurně sestavit pomyslné seznamy „kdo má teď zásuvku“. Měli jsme zde samozřejmě zajištěnou celodenní stravu. Snídaně byla vždy následující – krekry, cukrové sušenky, marmeláda, máslo a čaj nebo kakao. Na krekry se doteď díváme skrz prsty. Obědy a večeře byly velmi dobré. Co se pro nás však stalo překvapením, bylo vytrvalé opakování téhož jídla při večeřích. Podávaly se pokaždé těstoviny s rajčatovou omáčkou. Jak Carlos říkal: „Very good pasta!“ Tato věta se stala, dalo by se říct, ekvivalentem pro náš pobyt v Itálii. Byly moc dobré, ale všechny nás tento stereotyp pobavil. Každému tu moc chutnalo a Carlos našim klukům i velmi rád přidal se slovy „pasta boy“.

Parma

Druhý den v Itálii jsme strávili prohlídkou známého města Parmy a vystoupením v Collechiu. Kromě Turků, Rusů a nás zde vystupovali také Albánci, kteří se v klášteře ubytovali o den později než ostatní soubory. Po zhlédnutí působivých vystoupení ostatních souborů jsme se odebrali na večeři, kterou pro nás v tomtéž areálu přichystali šikovní kuchaři. Jídlo bylo úžasné, ale pro nás dosti nezvykle servírované. Na stole nám totiž za sebou přistávaly tři chody, přičemž obsah talíře se neměnil. Konec konců, opakování je matka moudrosti a Italové se toho zřejmě drží zuby nehty.

Moře

Následující dva dny jsme se vyskytovali převážně v Bercetu, ale také na pláži. Čekala nás prohlídka města a odpoledne jsme se vydali na všemi očekávaný a vysněný výlet k moři. Přes město La Spezia jsme se dostali na pláž v Masse, kde jsme se všichni celí

natěšení vrhli do moře. Před očima jsme měli krásný výhled na moře a za zády snad ještě působivější pohled na hory. Koupání všechny děti zmohlo, a tak byla pro vedoucí cesta zpět do kláštera příjemná a tichá.

Národní den

Druhý den v Bercetu byl naším národním dnem, což znamenalo, že jsme ostatní soubory učili našemu folkloru. Zatančili jsme si s nimi straňanské a jiné tance, ale největší úspěch měla jednoznačně chlapecká hra „klobúkový“, ve které byly nejúspěšnější dívky. Den následující byl pro nás poměrně náročný. V Parmě jsme absolvovali kratší průvod a následně delší přijetí na radnici, které bylo zkouškou výdrže snad pro všechny zúčastněné. Odpoledne však bylo daleko příjemnější. V Piacenze, na krásné faře Festa di Sant' Antonio, jsme si krátili čas před vystoupením takovou menší besedou bez cimbalu. Tančili jsme a zpívali a dokonce jsme si s holkama zatančili naše oblíbené karičky. Zde nás čekalo nejdelší vystoupení. Začínalo až ve 21 hodin a získalo díky tomu nezapomenutelnou večerní italskou atmosféru. Do kláštera jsme se vraceli až v noci, ale kromě únavy jsme odjížděli i s krásným zážitkem a pocitem.

Pisa

Náš pobyt v Itálii se pomalu ale jistě chýlil ke konci a předposlední den jsme se vydali do Pisy, konkrétně zkontrolovat šikmou věž. Bylo velmi větrno, ale příjemné horko a nebe bez mráčků. Téměř každý si s sebou odvezl nějaký suvenýr nebo alespoň zmrzlinu v břiše. Další část dne jsme strávili u moře v Marina di Pisa, jenže byly tak obrovské vlny, že koupání by bylo nebezpečné. Procházeli jsme se tedy podél pobřeží, sbírali krásné mramorové oblázky a užívali si slunce, čerstvého větru a vůně moře. Nakonec jsme došli k malé plázičce obklopené obřimi hromadami kamenů, kde bylo možné se i koupat. Plavky jsme však nechali v autobuse, a tak do moře vlezli jen někteří odvážlivci rovnou v oblečení. Ostatní

prošli po kamenech až k otevřenému moři, kde se odrážely vlny, které na nás míň nebo víc šplíchaly a vznikala tak úžasná atrakce. Pro mě to byl rozhodně jeden z nejlepších zážitků. Nakonec jsme skoro všichni skončili promočení od hlavy až k patě, aniž bychom se koupali. V autobuse jsme se tedy převlékli do toho jediného suchého, co nám zbylo – do plavek. Všichni jsme byli příjemně, ale hodně unavení, a tak jsme si cestou zpět, teď už včetně vedoucích, pořádně zdřímli.

Cesta domů

Závěrečný den v Itálii jsme se vydali na krásnou procházku do kopců v okolí Berceta, kde jsme hráli spoustu her. Odpoledne se konalo závěrečné vystoupení všech souborů před radnicí a večer jsme strávili v klášteře, kde pořádali Albánci menší jídelnovou diskotéku. Následující ráno jsme se už jen nasnídali, dobalili kufry, rozloučili s Carlosem a s Rusy, kteří se stali našimi kamarády, a pak nezbývalo nic jiného, než se se spoustou zážitků vydat na dlouhou cestu domů.

Na zájezd do Itálie všichni moc rádi vzpomínáme. Na teplé moře, na Carlose, naše kamarády Rusy/Mongolce a na podařená vystoupení, která byla velmi dobrou zkušeností. Jsme zkrátka dobrá parta a s tou se vždycky všechno nejlíp táhne.

Zájezd do Luhačovic

V září bývají většinou víkendy slunečné a my jsme se těšili, že takový strávíme v lázeňském městečku v Luhačovicích na mezinárodním folklórním festivalu, na který nás pozval bývalý člen krúžku Přemek Janík, který je v současné době ředitelem festivalu.

Vyrazili jsme v sobotu brzy ráno již za deštivého počasí, abychom stihli včas generálku. Už bylo předem jasné, že bude mokrá varianta, tedy v kulturáku a ne na lázeňském náměstí, kde křupe písek pod nohama a zurčí vřídlo Vincentky.

Vlivem počasí se vše protahovalo, tedy i zkouška začala později, fronta na oběd byla delší a naopak se zkracovala trasa průvodu a čas k převlékání i vystupování.

Zahraniční soubory z Polska, Německa a Slovenska nedostaly přesné informace, že průvod v sále půjde přes pódium, kde se jen představí jednou písní, a po všech souborech teprve začne samotný pořad s názvem My jsme malí řemeslníci. Takže jsme si na přivítání počkali a pak děti ze skupiny I zatančily pásmo o dráteníčkovi a děti ze skupiny II pásmo o ševcích. Setkali jsme se také se soubory Děcka z Buchlovic, Leluja, Malé Zálesí, Sedmikvítek a Malá Rusava.

Ubytování jsme byli v Domě dětí a mládeže, spali jsme ve dvou místnostech na matracích na zemi ve spacáku, ale bylo to fajn. Hlavně zpívání vedoucích a muziky na dobrou noc se neslo celou budovou.

V neděli ráno jsme se převlékli do krojů – to už jen děcka ze III. skupiny - a spěchali na mši do kostela. Po skončení jsme vyšli ven a lilo jako z konve, takže jsme se někteří bez deštníků snažili přeběhnout do kulturáku, kde jsme kroje vysvlékli, oblékli civil a šli na oběd. Cestou jsme tak promokli, že jsme se pak zahřívali v oplatkárně kávou a teplými oplatkami. No a promáčené boty jsme pak sušili až do večera.

Na odpoledním vystoupení s názvem Voda voděnka jsme zatančili pásmo Strážnické bylinkářky – u pramene Vincentky, což je tanec Danaj, a spolu s ostatními soubory jsme strávili příjemné odpoledne v suchu. Večerní jízda do Brna byla za tmy, ale dojeli jsme v pořádku a moc jsme si tento dvoudenní výlet navzdory deštivému počasí užili. Více takových!

Jitka Martinková

Letní soustředění Slováčku 2017, Nedvědice

Královská rodina - nikoliv skupina historického šermu, ale vedení Slováčku v Nedvědici *foto dodala J. Martinková*

Každoročně se druhý srpnový týden vypraví celý soubor Slováček na týdenní soustředění – tábor, na který se všichni již delší dobu těší. Letos jsme si vybrali již známou lokalitu z předchozích let – hotel Myslivna v Nedvědici.

Část dětí cestovala vlakem, což byl moc pěkný zážitek. Ostatní přivezli rodiče autem až k hotelu. Pro všechny byl velkou odměnou v tom horkém letním dni chladný bazén. Naskákali jsme tam všichni, velcí i malí, bez rozdílu.

Celý týden jsme poctivě nacvičovali ve čtyřech místnostech pro čtyři skupiny - Slováček I, II, III, muzika i muzička, abychom na festivalech mohli předvést něco nového. Například pásmo Dráteníček, Všeci ševci v Seči šili nebo Strážnické bylinkářky

u vřídla Vincentky, muzika pak 60 minut s lidovou písničkou. Návčivky jsme mívali dopoledne i odpoledne a večer nám byly velkou odměnou za celodenní trénink hry venku.

Celotáborová hra se nesla v duchu středověku a vedoucí se převlékali do dobových kostýmů, takže jsme měli pana krále, královnu s dvorními dámami, rytíře a panoše, kata a mnicha. A z chudáků se z nás stávali postupně rolníci, měšťané, šlechta a nakonec i rytíři.

V poledním klidu jsme zdobili trička klasickou technikou - batika do modré barvy, která se nám povedla, a druhou půlku týdne v nich pak někteří chodili.

Uprostřed týdne jsme vyrazili na výlet na hrad Pernštejn, kde ti nejmenší hledali bílou paní. Odměnou nám byla zmrzlina a pár suvenýrů na památku.

Závěrečný táborák i diskotéka se nám vydařily a mohli jsme si tak do svých paměti přidat další nezapomenutelné zážitky strávené se svými kamarády.

Děkujeme všem vedoucím i rodičům za příjemný týden, který jsme společně s dětmi mohli strávit v klidném prostředí Vysočiny.

Jitka Martinková

Beseda v září

Všechno má svůj konec, a tak jsme se i my přehoupili z horkého léta do podzimu. A jak už tomu bývá, v září začíná pro děti nový školní rok, pro vysokoškoláky nový akademický rok a pro krúžkaře je září spojené se začátkem návčivků a také s první souborovou besedou. A aby bylo vidět, že jsme ani přes léto moc nelenili, ale naopak že jsme se scházeli v parku na zpěvné návčivky, naše děvčice si připravily pro všechny příchozí vystoupení založené převážně na zpěvu – tedy čepení nevěsty. „*Letěla bílá hus, letěla do*

Rakús, a z Rakús do Němec Aniče pro čepec...“ linulo se sálem, zatímco zkušená paní vedoucí Eliška čepec pomalu vázala nevěstě na hlavu. Pro navození patřičné atmosféry děvčata zpívala jen při světle svíček, jak ostatně bývalo tradicí. Krúžkoví šohaji byli tentokrát jen v roli diváků a spolu s ostatními přihlížejícími pak odměnili děvčata velkým potleskem. Poté zábava pokračovala dál, cimbál vesele hrál, tanečníci tancovali, šohaji

Čepení nevěsty

foto: J. Lacinová

verbovali a všichni vesele zpívali. A až na nás padla únava, tak jsme se rozešli, ovšem s vědomím, že za měsíc bude další beseda, která bude pro změnu zasvěcená hodům.

Katka Železníková

Hošije na krúžkařských hodech

Stalo se již tradicí, že Havelské hody Slováckého krúžku přináší každý rok něco nového, a letošní rok nebyl v tomto směru výjimkou. Chasa krúžku si zvolila pro téma hodů poněkud netradičně oblast Hornácka, a protože se tam hody v pravém slova smyslu nekonají, předvedla v krátkém programu varianty tance sedlácká.

Ženský sbor, který se v hojném počtu členek sešel, zpíval své tradiční hodové písně u stolu, ale oblečen v hornáckých krojích

nádherně doplňoval hornácký kolorit chasou předváděných sedláckých.

Žhavou novinkou letošních hodů však bylo opětovně zavedení podlužáckých hošijí v podání mužského sboru pod kuratelou primáše J. Pokorného. Mužský sbor, ač složený převážně z již ne nejmladších, předváděl hošije s nadšením, které je ostatně chlapům sboru vlastní, a navíc se snažil o zachování tradičního průběhu hošijí tak, jak jsou zažity v Podluží, či jak jsou zapsány v literatuře hošijí se týkající. Oproti tradičním zvykům pouze nebyl použit tzv. předek, dřívko zastrčené za holénku zpívajícího. Nicméně byl z iniciativy L. Jana zaveden povinný přípitek každého po provedení hošijového vstupu.

Na hošijích se vystřídal celý sbor a svým nadšením strhl i další přítomné k jejich provedení, takže nakonec přispěly hošije k celkovému uvolnění přítomných a k rozproudění zábavy. Tož i pro příští hody –„, muziko, hošije!“

Hošije - J. Linhart při skoku

foto :D'Ambros

Mirek Dostál

Setkání slováckých krúžků 2017

Ing. Bruno Vognič, Slovácký krúžek v Praze

Letošní setkání Slováckých krúžků: Brno, Bratislava a Skaličané a Praha proběhlo pod patronací brněnského Slováckého krúžku 21. října ve Starém Městě a určitě patřilo mezi ty dosud nejzdařilejší. Brňáci se pochlapili a vytáhli na nás všechny vysoké trumfy, které mají k dispozici: erudici, blízkost a dokonalou znalost prostředí, zkušený, pracovitý a obětavý realizační tým, výborné sbory, chasu, kontaktya velké moravské srdce.

Ale popořádku: Z Prahy jsme vyjžděli kolem osmé. Letos z Opatova, který byl pro mnohé z nás novinkou. Výpravu vedl starosta a účastnili se až na nemocnou Helču všichni výboři. Po troše hledání jsme se našli a posléze jsme našli i autobus. D1 byla obdobně jako navazující silnice výjimečně průjezdná, a tak jsme se dostali bez zádrhelů na místo setkání v Uherském Hradišti – Sadech včas a mohli se připojit k ostatním dvěma krúžkům. Cesta na kopec Špitálky a místo zastávky na něm posloužily k obvyklým vítacím polibkům, objetím, stiskům rukou a ... však to znáte.

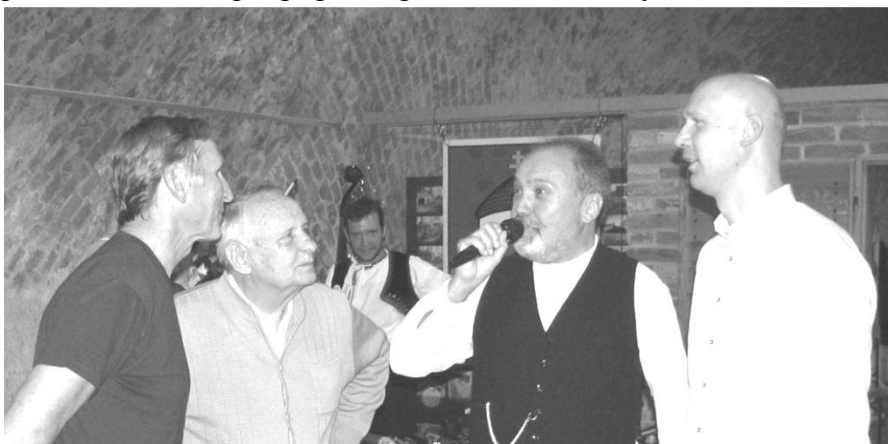
Bez otálení se nás ujali nejpovolanější: docent Václav Štěpánek s profesorem Liborem Janem. Nad základy kostela z velkomoravského sídliště jsme dostali zasvěcený výklad dějin místa a současný náhled na předpokládaný vývoj místopisu, zejména pak Velehradu. Zajímavé – přesvědčivé. Oba historikové ochotně odpovídali na mnohé zvědavé otázky – připravený program však neúprosně tlačil.

Staré Město se pyšní obrovským novým, ne zcela zkolaudovaným kostelem Svatého Ducha, jehož základní kámen (pocházející ze zdiva Velkomoravské rotundy) posvětil v roce 1997 papež Jan Pavel II. Měli jsme příležitost spolu s ostatními krúžky kostel navštívit a seznámit se s jeho historií, současností i předpokládanou budoucností. Někteří z nás využili nabídky vystoupat asi 250 schodů do jedné z věží kostela. Myslím, že nejsem

sám, kdo si položil otázku, jak může tak malá obec financovat tuto stavbu a její provoz.

Po obědě nás provedl Památníkem Velké Moravy Na Valách další odborník na historii, PaedDr. Jiří Jilík. Videoprojekce a zasvěcený výklad vybízely k dalším a dalším otázkám. Čas zahájení toho hlavního, tj. setkání Slováckých krúžků, se však neúprosně blížil. (Bude asi na místě se sem někdy znovu soukromě podívat).

Jako místo pro vlastní setkání krúžků byly zvoleny bývalé sklepní prostory s dostatkem místa pro všechny krúžky včetně dalších přizvaných. Našlo se i místo pro koutek s knihami s folklorní tematikou, kalendáři a staršími čísly Krúžkozoru. Řada lidí využila příležitosti k nákupu, případně pohovoření s autory děl.

Přivítání bratrských krúžků v jezuitském sklepě, starostové krúžků: zprava Smetana, Štěpánek, rychtár Fajkus
foto dodal: B. Vognič

Už přivítání starostou Starého Města panem Josefem Bazalou bezprostředně po zahajovací řeči brněnského starosty dávalo tušit, že krúžkař je zde vítán, že je mezi svými. Pěkně k nám promluvily i další osobnosti. Například zástupkyně ředitele Centra slovácké archeologie Moravského zemského muzea Mgr. Valášková, majitel

nakladatelství František Šalé a MUDr. Jan Pavlík, kterému se zde dostalo cti udělení čestného členství ve Slováckém krúžku v Brně. Brňáci neopomněli ani nedožítých 85. narozenin významné vůdčí osobnosti svého krúžku (a svého času i našeho výrazného člena) J. M. Krista. Na jeho počest chasa předvedla jedno z jím sestavených tanečních pásem – znám je, svého času jsem je též, tehdy ještě pod jeho vedením, tančil. Krátce se předvedly oba výborné pěvecké sbory krúžku. Zlatým hřebem večera bylo podle mého názoru vystoupení sedmi vítězů verbířských soutěží ve Strážnici. Dnes členové poroty výše uvedené soutěže předvedli, jak je nádherný tento mužský tanec v mistrovském provedení M. Vymazala, P. Vozára, L. Jagoše, R. Tučka, Š. Hubačky, J. Bazaly a E. Feldvabela. Shodou okolností právě v době, kdy mám rozepsaný tento příspěvek, běží na TV Nova svěží pořad „U vás“ s komentáři a záznamem letošních strážnických verbířských soutěží.

Následující čas do půlnoci byl jako obvykle věnován tomu, co je nám všem vlastní. To je přátelským setkáním, tanci a zpěvu. Cimbálová muzika brněnského krúžku, se kterou si zahrál i Jarda Hájek, se střídala s bratislavskými harmonikáři. Hrozen chlapů kolem nich – přezpívalo a odtančilo se toho hodně. V kole jsem několikrát viděl i naši Taioko. Věřím, že tak jak zde ji uvidíme tančit před cimbálovkou i na našich besedách. Došlo i na verbuňky a hošije. Potěšilo mě, že se naše postupně se doplňující chasa neztratila.

Dobré víno, stoly plné dobrot neustále doplňovaných pozornými pořadateli lákaly k delšímu posezení, ale proto jsme přece nepřijeli. Snad jsme stihli poklábosit se všemi, se kterými jsme chtěli, došlo i na nové kontakty. Přihlásil se k nám rodilý Ždaňar, který pozdravoval matku, kterou znal ještě za svobodna. Připojil vzpomínku, jak od ní kupoval víno na svoji svatbu (otec i děda měli svoje v té době už vypité) – i takovéto epizody jsou typické pro setkání krúžků. Jsem rád, že jsem měl možnost si vyměnit názory se

svými partáky z brněnského Krúžkozoru a bratislavské Zvesti a osobně požádat o několik vět do naší Vědomosti.

Po půlnoci došlo na loučení s tím, že se brzy opět uvidíme na Moravských plesech. Zaslechl jsem něco o výročním setkání na Javorině.

Měl jsem pevné předsevzetí, že cestu zpět do Prahy využiji ke spánku – jako obvykle mě čekala ještě hodina řízení z Prahy domů. Někteří „nevyzpívání“ měli jinou představu. Naštěstí jim to nevydrželo až do Prahy. Ranní Praha nás přivítala deštěm. Cesta autobusu do depa se ve snaze co nejvíce vyhovět potřebám pasažérů podobala tak trochu linkovému. Loučili jsme se s pocitem příjemně a užitečně stráveného času s dobrými přáteli.

Sláva nazdar výletu, nezmokli jsme, už jsme doma - s milou vzpomínkou na přátele a velkými díky do Brna.

S přáteli za poznáním a přátelským posezením

Hana Dostálová

Letošní tradiční setkání se spřátelenými krúžky z Prahy a Bratislavy se konalo v režii našeho spolku, a to v malebném prostředí Sadů u Starého Města. Již během cesty autobusem se nám dostalo fundovaného výkladu o místě pravděpodobného působení i posledního odpočinku velkomoravského arcibiskupa Metoděje, a to z úst osob nejpopovlanějších – starosty doc. Štěpánka a zpěváka prof. Jana. Libor Jan rovněž poutavým způsobem komentoval zajímavosti míst, kterými jsme projížděli. Autobusem nás opět vezl náš „dvorní šofér“ a výborný zpěvák Pepíček Linhart, jako host se výletu účastnil v zastoupení pana starosty dlíciho u voleb pan Jiří Netolický z Telnice (jinak organizátor kulturního života v této vesnici), který nás během jízdy počastoval pálenkou z tomkovice vonné.

Po příjezdu a přivítání s přáteli z ostatních krúžků jsme se vydali pěšky na lokalitu Sady se zakonzervovanými základy sídliště

včetně pravděpodobného metropolitního chrámu velkomoravského arcibiskupa Metoděje s místem jeho možného hrobu. Znovu se nám dostalo odborného výkladu historiků doc. Štěpánka a prof. Jana.

Funkce „hostesek“ se následně ujala naše chasa, která jednotlivé skupinky vodila na oběd, do Památníku Velké Moravy Na

Valách a na prohlídku moderního kostela sv. Ducha. V Památníku byli našimi průvodci zástupkyně ředitele Centra slovanské archeologie Moravského zemského muzea Mgr. Lucie Valášková a PaedDr. Jiří Jilík, známý svou publikací o žitkovských bohyních.

Oficiálního přivítání v jezuitském sklepě se ujal starosta Starého Města Josef Bazala, vynikající verbíř a „korunní princ“ verbířské soutěže ve Strážnici z let osmdesátých. (Vždy obsadil druhé místo za Rudolfem Tučkem.) Dále nás znovu pozdravila a přivítala Mgr. Valášková a pak už se svým programem vystoupily všechny složky našeho krúžku –

*Štěpán Hubačka při svém verbuňku
na setkání tří krúžků 21.10.2017*

foto z archivu krúžkových stránek

zpěvačky, chlapi i mladá chasa (poslední dvě za doprovodu muziky vedené primášem Pepou Pokorným).

Letošní setkání krúžků bylo věnováno památce Jana Miroslava Krista, který by se letos dožil 85. let (narodil se 3.září 1932) a od jehož úmrtí (11.ledna 2007) letos uplynulo deset let. Hold mu na setkání krúžků vzdali i verbíři Rudolf Tuček, Petr Vozár, Miroslav Vymazal, Erik Feldvabel, Josef Bazala, Ladislav (Jožíček) Jagoš a Štěpán Hubačka, vítězové verbířské soutěže ve Strážnici a současní členové poroty, kteří tak vyzvedli celoživotní úsilí J.M.Krista o uchování a rozvíjení tradic slováckého verbuňku. (Více o J.M. Kristovi viz Václav Štěpánek: Za Janem Miroslavem Kristem, Krúžkozor 75 /2007/, s.6-10; týž: K nedožitým osmdesátinám Jana Miroslava Krista a také o pořadu Souputníci, Krúžkozor 96/2012/, s.4-7.) Mimochodem Petr Vozár a Štěpán Hubačka byli několik let tanečníky i v našem krúžku, Mirek Vymazal působí v taneční složce nadále a je její velkou oporou zpěvem i tanečním uměním.

Během večera bylo uděleno čestné členství Slováckého krúžku v Brně MUDr. Janu Pavlíkovi, který r. 1955 v souvislosti se započítím studia na lékařské fakultě v Brně přišel i do Slováckého krúžku. Současně došlo i ke křestu knihy dr. Jana Pavlíka Putování po rodném kraji očima vzpomínek s částí Jana Pavlíka a Vladimíra Pavlíka Nářeční slovník Horňácka, dále knihy Vladimíra Pavlíka Zápisky z Horňácka na přelomu 19. a 20. století.

Nezapomenutelným zážitkem večera byl rovněž zpěv hornácké balady v podání legendárního zpěváka Martina Zálešáka.

Celý večer rychle uběhl v družné zábavě a příjemné společnosti, při vínku a dobrém jídle. Než jsme se nadáli, byla zde půlnoc a nastal čas loučení.

Na závěr nutno poděkovat všem, kdo se podíleli na zdárném průběhu večera a spoluvytvořili nezapomenutelnou družnou atmosféru. Jak pravil náš starosta – „...takové setkání ještě nebylo

a asi dlouho nebude...“. Leč záleží na nás – když se sejdou lidé se stejnými zájmy a přátelskými vztahy, jde všechno.

U vranovských paulánů

Ve dnech 21. – 28. 10. 2017 se v Duchovním centru Františka z Pauly ve Vranově u Brna konalo mezinárodní setkání organizace Unum omnes (latinsky Dohromady), které připravilo hnutí Křesťan a práce ve spolupráci s Moravsko-slezskou křesťanskou akademií. Účastníci akce z celého světa (např. Francie, Irska, Litvy, Rakouska, Ugandy, Ghany) dostali v úterý 24. 10. možnost seznámit se také s lidovou kulturou Moravy. Postarali se o to ženský a mužský sbor Slováckého krúžku za doprovodu cimbálové muziky SK.

Ve večerních hodinách jsme hned po příjezdu byli uvítáni malým pohoštěním, po kterém následoval samotný program. Členové krúžku byli sice v početní převaze, nicméně ze spokojených obličejů a občasných blesků fotoaparátů se dalo usuzovat, že naše vystoupení vzbudilo u diváků ohlas.

Ženský a mužský sbor vystřídal při představování několik slováckých regionů – Hornácko, Moravské Kopanice, Dolňácko (uherskohradištské, strážnické a kyjovské) a Hanácké Slovácko. Několik párů zatancovalo také sedlácké, danaje a dívčí čardáše. Na závěr ženský sbor zazpíval ranní modlitbu Jak překrásné slunéčko vychází z Nivnice a mužský sbor chorál „Našim přátelům mnogaja ljeta“. Celý program provázela Yvona Janošíková anglickým textem, v němž představila historii a současnost krúžku a popsala jednotlivé regiony, jejich rázovitost, oděv i obsah písní. Za krásný kulturní zážitek se nám dostalo poděkování od organizátorů i několika účastníků.

Po skončení oficiální akce jsme se s některými posluchači sešli nad sklenkou vína a drobným pohoštěním a zazpívali jim nejrůznější lidové písně, hlavně o vínu a Moravě. Před 22. hodinou

jsme srdečné setkání ukončili závěrečným „S Pánem Bohem, idem od vás“ a rozloučili se s příjemným prostředím duchovního centra.

Jana Poláková

Vinařovo okénko

Martine, Martine, Martinečku, aneb jak se vinařům jeví letošní vína

Mirek Dostál

Martine, Martine, Martinečku! Ne, nebudu na tomto místě psát o hornáckých sedláckých, jak by se mohlo zdát, ale připomínám blížíci se svátek moravských a českých vinařů a přátel vína, svátek sv. Martina, při kterém poprvé budeme moci ve větším měřítku ochutnat letošní mladá vína. Jaká asi budou?

Letošní ročník byl opět specifický. Po velmi brzkém nástupu krásného jarního počasí udeřil do rozpukajících se pupenů a rozvíjejících se mladých výhonků révy mnohahodinový noční mraz. Druhý den se naskytl obraz zkázy – většina nasazených výhonků byla zničena. Do vinice jsem radši ani nechodil, vypadalo to, že se neurodí takřka nic. Naštěstí si příroda umí poradit i s takovými katastrofami. Brzy se ukázalo, že si réva zachovala dostatek životaschopných výhonků, i když rostly poněkud nepravidelně a při podlomech mne to nutilo přemýšlet nad každou hlavou. Pak přišlo horké suché léto a začalo se ukazovat, že pro víno se rok nevyvíjí tak zle.

Réva pěkně odkvetla, nebyly žádné plísňe, také kroupy mne minuly. Na ptáky již mám vypracované postupy ochrany, takže nakonec mi vrásky na čele působily pouze nálety vos a sršňů, protože v teplém počasí se tento hmyz rychle množil a s ohledem na nedostatek jiného ovoce napadal víno v nebyvalé míře. V červenci

a hlavně v srpnu byl takový srážkový deficit a tropické dny, že víno začínalo dozrávat o čtrnáct dní dříve, než bylo obvyklé v jiné roky, a rychle ztrácelo kyseliny. Rozhodl jsem se proto řídit sklizeň nikoliv podle cukernatosti, ale dle hladiny kyselin tak, jak to činí jižní národy. (Množství kyselin lze úspěšně pro tyto účely odhadnout na základě kyselosti hroznů, měřené stupnicí Ph, na což postačí zkouška lakmusovým papírkem. (Hodnota Ph by neměla být vyšší než 3,5 – 4).

Takže - jaká vína vlastně můžeme očekávat? Myslím si, že úroda u většiny vinařů byla co množství slabě podprůměrná, ale o to více by měla vyniknout kvalita vín, zejména extraktivnost a aroma, což jsou vlastnosti dané množstvím a vyzrálostí hroznů. Já osobně jsem velmi zvědav na kvalitu letošních červených vín, protože podnebí u nás se již značně přiblížilo podnebí ve Středomoří či vnitrozemí Francie. Na kvalitě našich vín se též stále více projevuje zvyšující se profesionalita vinařů, zavádění nových technologií a uvádění nových poznatků do praxe, hlavně v oblasti zpracování hroznů. V současnosti jsou na našem trhu běžně dostupné prostředky, o kterých se nám před několika lety ani nesnilo. Zatím nám to ve sklepích „bublá“ a klokotá, mladá vína jsou polotovary, s nimiž se musí pracovat.

11. listopadu jedenáct minut po jedenácté hodině se otevrou mladá a svatomartinská vína. Otvírání svatomartinských vín je obnovená tradice, která vznikla v našich zemích na základě historické tradice zakončení hospodářského roku na sv. Martina a v očekávání adventu. Na sv. Martina ustávaly práce na poli, většina vína již byla sklizena a rané odrůdy již vykazovaly známky hotového vína. Proto se stalo oblíbeným v tuto dobu koštovat právě mladá vína, a to jak na panských dvorech, tak v poddanských hospodářstvích. Tehdy se sice nejednalo o svátek v pravém slova smyslu, ale tradice byla využita moravskými vinaři v devadesátých

letech minulého století jako protiklad či paralela k francouzskému beaujolais.

Já sám se na tento vinařský svátek velmi těším, i když jsem kritický k jeho zkomercializované podobě tak, jak ji vidíme na náměstí Svobody v Brně. Vždyť mladé víno má v sobě naději života, tak jako mladý člověk. A připitek mladým vínem na sv. Martina je pro vinaře opravdu svátek. Do té doby však nepohrdněme víny z archivu - jsou vyzrálá a zdají se být dokonalá zrovna tak, jak k dokonalosti spěje a ve zralou ženu vyzrává mladá dívka.

Fotoreportáž z MFF Brno 2017

Slovácký krúžek v Brně

MFF Brno 2017- na festivalu vystoupily všechny složky našeho krúžku. Vždyť byl z části věnován J.M.Kristovi! Na nové radnici předvedla děvčata ze sboru ukolébavky a děti ze Slovácku své pásmo her. A jak jim to slušelo, posuďte sami. foto: M. Dostál

Také vystoupení ostatních účastníků festivalu stálo za shlédnutí. foto: H Dostálová

Festival končil závěrečným defilé účinkujících souborů, které bylo nádhernou přehlídkou krojů z mnoha koutů světa. foto H. Dostálová

Receptář

Hřibová máčka (Žítková)

Suroviny:

sušené nebo čerstvé hříby, 2-3 brambory, 1 lžíce sádla nebo másla, 1 cibule, trocha hladké mouky, 200 ml smetany, 1 l vody, sůl, pepř

Postup:

Cibuli nakrájíme nadrobno, mírně opražíme na tuku a přidáme nakrájené hříby. Pokud používáme sušené hříby, tak je nejdříve namočíme a necháme okapat. Hříby podusíme s cibulkou a podlijeme vodou. Přidáme nakrájené brambory a všechno spolu uvaříme. Dochutíme solí a pepřem. Nakonec dáme zátrepku – hladkou mouku rozmíchanou se sladkou smetanou. Provaříme a podáváme s chlebem nebo s pagáčem.

(Dle „Kuchařky tradičních pokrmů na Slovácku II“ dodala J.Lacinová.)

A dobrou chuť !

Závěrem lidová pranostika

„Jaká svatá Kateřina (25.11.), taková je celá zima“.

Na tomto čísle se podíleli: Jiřina Lacinová, Miroslav Dostál, Jitka Brešová, Hana Dostálová, Zdena Kristová, autoři příspěvků a autoři fotografií.

Redakce si vyhrazuje právo redakčních úprav zveřejňovaných příspěvků.

Redakční uzávěrka příštího čísla je 23. února 2018

Příspěvky a fotky zasílejte na adresu: jir.lacinova@seznam.cz a dostal.mirda@seznam.cz

Krúžkozor vydává Slovácký krúžek v Brně za finanční podpory statutárního města Brna.

Vychází 2 - 3x ročně nákladem 100 kusů.

Je též publikován na www.kruzek.cz.

Odpovědný redaktor: Jiřina Lacinová

Grafické zpracování a sazba: Mirek Dostál

Jazyková korekce: Jitka Brešová

Distribuce a redakční práce: Hana Dostálová

Kresba obálky: Jaroslav Homola

Kresby lidových motivů: Zdena Kristová

B | R | N | O

